

ABSTRACT.....	3
KAPITEL 1.....	4
INDLEDNING	4
INTEGRATIONSBEGREB OG ETNISCHE MINORITETER	6
PROBLEMFELT	8
PROBLEMFORMULERING	9
LITTERATURSTUDIE	10
TAMILERNE I DANMARK.....	10
KAPITEL 2.....	13
UNDERSØGELSENS VIDENSKABSTEORI	13
SAMMENFATNING	16
KAPITEL 3.....	17
METODOLOGISKE OVERVEJELSER	17
DET SEMISTRUKTUREREDE LIVSVERDENSINTERVIEW	19
INFORMANTERNE.....	20
ETISKE OVERVEJELSER I FORBINDELSE MED INTERVIEWS	22
TRANSSKRIBERING	23
KODNING.....	24
UNDERSØGELSENS GYLDIGHED	24
SAMMENFATNING	26
KAPITEL 4.....	27
UNDERSØGELSENS TEORETISKE PERSPEKTIVER	27
AXEL HONNETHS ANERKENDELSESTEORI	27
BOURDIEUS PRAKSISTEORI.....	29
SAMMENFATNING	30

<u>KAPITEL 5.....</u>	<u>31</u>
ANALYSE	31
ANALYSESTRATEGI	31
ANALYSENS OPBYGNING	31
ANALYSEDEL 1.....	33
ANALYSEDEL 2.....	55
ANALYSEDEL 3.....	65
<u>KAPITEL 6.....</u>	<u>69</u>
DISKUSSION.....	69
<u>KAPITEL 7.....</u>	<u>72</u>
KONKLUSION	72
<u>LITTERATURLISTE</u>	<u>74</u>

Abstract

From the middle of 1965s, the immigration of ethnic minorities in Denmark began. According to the Danish migration researcher Flemming Mikkelsen, has this influx of ethnic minorities challenged the Danish welfare state. He declares the fact that many social science and humanities researchers began to study the encounter between immigrants, their descendants and the majority population in Denmark. The concept of 'integration' was used to study the relationship between ethnic minorities and majority population.

Understanding of integration in Denmark has changed over time, and the recent publication made by the Ministry of Integration in Denmark, shows that many ethnic minorities do well in education and employment. In addition to this, the publication also shows, that there are ethnic minorities, who still are a challenge for the Danish society and therefore there is still a strong focus on the integration of ethnic minorities in Denmark.

Having said this, there are few ethnic groups who perform well and are verbalized as well-integrated groups in Denmark. One of those groups is the Tamil population, originally from Sri Lanka. When Tamils are referred to well-integrated group in Denmark, it is based on, that they do well in education and work. As a graduate student in social work, I have wondered about Tamils integration in Denmark. I asked myself about, how Tamils in Denmark, have be seen as well integrated, which was only based on that, they do well in education and work. Furthermore, my Tamil background is also one of the reasons to my question about Tamils integration. In that context, I have opted to work with these individuals integration, and how they feel about their integration, in this thesis assignment. To understand how they have experienced their integration in Denmark, I have chosen to work with qualitative methods in this master thesis. These qualitative data will provide an input to answer my problem formulation, which is based on understanding the Tamils integration in Denmark.

In addition to reach an understanding of Tamils integration in Denmark, the aim of my thesis is also to understand Tamils integration in the context of social work and whether these individuals integration can help to work with other ethnic minorities in Denmark.

Kapitel 1

INDLEDNING

Indvandringen i Danmark, som satte ind fra midten af 1960'erne, har ifølge migrationsforsker Flemming Mikkelsen udfordret det danske velfærdssamfund på alle områder. Denne udfordring har siden medført, at talrige samfundsvidenskabelige og humanistiske forskere har beskæftiget sig med studiet af mødet mellem indvandrere, deres efterkommere og det danske samfund – ofte under overskriften 'integration' (Mikkelsen, 2008:11). En dominerende synsvinkel i denne indvandringsdebat har været, at mange flygtninge og indvandrere aldrig rigtig er blevet en del af det danske samfund (Olwig & Pærregaard, 2007:9). Men forholdet har ændret sig, og ifølge Social- og integrationsministeriets seneste publikation fra december 2012 er der en stor gruppe indvandrere og efterkommere, som uddanner sig og arbejder på lige fod med alle andre borgere i landet. Derudover henvises der i publikationen, at velfærdssamfundet står overfor reelle integrationsudfordringer, herunder at det kun er hver anden indvandrer og efterkommer med ikke-vestlig oprindelse, som er i arbejde. Samtidig er indvandrere med ikke-vestlig baggrund stærkt overrepræsenterede blandt modtagere af social pension. Desuden påpeges det i publikationen, at en stor gruppe nydanske unge ikke får en uddannelse, og dette begrundes med dårlige og manglende skolekundskaber fra grundskolen (Fakta om integration, dec. 2012).

På baggrund af den ovennævnte problematik har den nuværende regering fremlagt syv overordnede mål for integrationspolitikken. Et af disse syv mål er at få etniske minoriteter integreret i det danske uddannelses- og arbejdsmarkedssystem (Ibid.).

Når der fokuseres så meget på integration af etniske minoriteter, kan der også peges på etniske minoritetsgrupper, som klarer sig godt i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. En af grupperne som klarer sig godt, er de tamilske flygtninge fra Sri Lanka. I dagens Danmark omtales tamilerne som en mønsterminoritet i velfærdssamfundet. En artikel fra Tv2's hjemmeside henviser til denne beskrivelse af tamilernes arbejds- og uddannelsesforhold i Danmark:

”Arbejdsløsheden blandt tamilerne er lav, og en opgørelse, Integrationsministeriet foretog i 2011, viser, at 56 procent af de unge tamiler mellem 18 og 24 år er i gang med en videregående uddannelse¹”.

Tabellen nedenfor viser beskæftigelsesfrekvensen for ikke-vestlige indvandrere i Danmark i 2011(Danmarks Statistik 2012):

Beskæftigelsesfrekvenser for 16-64-årige. 2011

	Antal personer			Beskæftigelsesfrekvens		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
Indvandrere, ikke-vestlige lande	111 062	118 155	229 217	52	43	48
Heraf:						
Ukraine	3 047	2 692	5 739	68	55	62
Thailand	1 061	7 420	8 481	57	61	60
Vietnam	3 834	4 259	8 093	64	56	60
Sri Lanka	3 187	3 125	6 312	63	55	59
Kina	3 381	4 659	8 040	57	53	55
Tyrkiet	15 359	14 140	29 499	61	42	52
Indien	2 945	1 881	4 826	57	42	51
Rusland	1 120	3 113	4 233	50	52	51
Bosnien-Hercegovina	7 994	7 842	15 836	50	48	49
Iran	6 692	4 607	11 299	51	47	49
Jugoslavien ¹	4 717	4 632	9 349	53	44	48
Marokko	2 324	2 281	4 605	56	39	47
Pakistan	5 464	4 755	10 219	60	32	47
Afghanistan	4 840	3 927	8 767	48	36	43
Filippinerne	1 027	7 429	8 456	57	37	39
Irak	10 351	8 165	18 516	41	27	35
Libanon	6 181	5 090	11 271	42	22	33
Somalia	4 811	4 116	8 927	31	27	29
Efterkommere, vestlige lande	4 362	3 942	8 304	64	66	65
Efterkommere, ikke-vestlige lande	19 769	18 789	38 558	53	54	54
Dansk oprindelse	1 587 556	1 556 902	3 144 458	75	72	74

Anm.: Landene i tabellen omfatter de 30 lande, som der 1. januar 2011 var flest 16-64-årige indvandrere fra i Danmark.

På baggrund af tamilernes stærke arbejdsmarkedstilknytning sammenlignet med andre indvandrergrupper, betragtes tamilerne i Danmark som en velintegreret gruppe. Ud fra tamilernes arbejdsmarkedstilknytning samt integrationen i uddannelsessystemet bliver de betragtet som en velintegreret gruppe i Danmark og som kandidatstuderende i socialt arbejde, har jeg undret mig over denne betragtning omkring gruppens integration. Denne undren opstod på baggrund af, at jeg som også har et tamilsk baggrund har en forforståelse om at tamilerne ikke indgår i relationer med

¹ Tv2: <http://nyhederne.tv2.dk/article.php/id-52057214:tamiler-er-bedst-integreret.html>

danskere, herunder at de benytter meget af deres fritid på at mødes med deres landsmænd til forskellige tamilske arrangementer og festligheder. Via en litteratursøgning kom jeg frem til undersøgelsen ”Tamiler i Vestjylland” af Gitte Bentzon Tilia fra 1996. Undersøgelsen søger at afdække tamilers integrationsforhold i tre vestjyske kommuner.

Af Integrationsministeriets publikation fra 2012 kan det udledes, at der er både sket positive og negative integrationsændringer for etniske minoriteter. Dermed formoder jeg også, at der er sket ændringer i tamilers integration, siden Tilias undersøgelse udkom. Derfor er formålet med min undersøgelse at forstå tamilers integration i dagens velfærdssamfund og undersøge, hvordan tamilers integration har udviklet sig siden de første tamiler ankom til Danmark, dvs. fra 1985 til i dag. Derudover skal det understreges, at jeg i undersøgelsen beskæftiger mig med personer i Danmark, som har tamilsk baggrund.

For at kunne beskrive og forstå tamilernes integration finder jeg det væsentligt at tage udgangspunkt i begrebet integration. I forbindelse med dette vil jeg i det følgende diskutere integrationsbegrebet og dets betydning i forhold til integration af etniske minoriteter i Danmark.

INTEGRATIONSBEGREB OG ETNISKE MINORITETER

Etymologisk stammer begrebet integration fra det latinske *integratio*, som er afledt af *integrare*, hvilket betyder ”forny, bringe i fulkommen stand”. Begrebet opdeles i ’pluralistisk integration’, hvor minoritetsgrupperne og majoritetsbefolkningen gensidigt tilpasser sig hinanden, og i ’smeltedigelintegration’, der fører til ét flerkulturelt samfund på baggrund af en mangfoldighed af etniske kulturer (Mikkelsen 2008:22). Integrationsbegrebet er et centralt begreb, når man beskæftiger sig med etniske minoriteter som enten et socialt problem eller en ressource i velfærdssamfundet (Ejrnæs, 2002: 6). Set ud fra et forskningsperspektiv er der ikke enighed om, hvad der i det hele taget skal forstås ved begrebet integration. Rapporten *Integrationsforskning i Danmark 1980-2002* demonstrerer tydeligt, at integrationsbegrebet er omstridt. Rapporten understreger, at begrebet ikke kun har akademisk interesse, men er blevet til en del af selve integrationspolitikken (Integrationsforskning 2002:17). Når minoritetsgrupperne og majoritetsgruppen i den pluralistiske integration gensidigt tilpasser sig hinanden, eller når der via smeltedigelintegration opstår et flerkulturelt samfund, vil man ofte tale om integration af etniske

minoriteter. Sammen med integrationsbegrebet, er der endvidere også to andre begreber som anses for at have væsentlig betydning, når der tages udgangspunkt i integrationen af etniske minoriteter:

- *Assimilation – latin assimilare ”gøre lige med” – indebærer, at indvandrerne i social, kulturel, økonomisk og politisk henseende bliver ligesom majoriteten, frivilligt eller tvunget, dog med en betydelig vægt på sidstnævnte (Mikkelsen, 2008:22).*
- *Segregering – latin ”udskille” – definerer en tvungen eller frivillig adskillelse af minoritetsgrupper fra majoritetsbefolkningen, ofte anvendt på bosætningsområdet under betegnelsen ghettoisering (Ibid.).*

Assimilationsbegrebets hovedindhold er, at etniske minoritetsgrupper skal blive lige som danskere, og segregering henviser til den fysiske adskillelse mellem minoritets- og majoritetsgruppen. På den ene side kan man blive assimileret med majoriteten eller på den anden side blive segregeret, og imellem disse to begreber finder vi integrationsbegrebet (Ibid.). I den sociologiske forskningstradition betragtes integrationsbegrebet som system- og socialintegration (Emerek AMID 2003: 5).

- *”Systemintegration refererer til staten og de bærende institutioners politik over for etniske mindretal” (Ibid.) hvor der tages afsæt i tildeling af civile, sociale og politiske rettigheder, og når det drejer sig om forhold, som påvirker mindretallenes økonomiske og sociale placering i samfundet. Systemintegration skal derfor forstås som en politisk integration og henviser til systemets accept af etniske minoriteter som ligeværdige borger med ret til politisk indflydelse.*
- *Social integration fokuserer på majoritetens og minoriteternes opfattelse af, holdninger til og adfærd over for hinanden både på det individuelle og kollektive niveau. Det er her hvor disse grupper møder hinanden på det offentlige rum, herunder arbejdsmarkedet, uddannelsessystemet osv. (Mikkelsen, 2008:23).*

Politologen Charlotte Hamburger (1997) er en af de få danske forskere, som har beskæftiget sig med integrationsbegrebet, og ifølge hende kan der ikke tales om socialintegration, medmindre der er tale om systemintegration (Integrationsforskning i Danmark 1980-2000:19). Sociologen David

Lockwood advokerer for, at der er forskel på socialintegration og systemintegration – og at det kan være nødvendigt at adskille de to begreber for at kunne undersøge integrationsniveauet i et samfund (Bunnage 1998: 49).

Integrationspolitikken i Danmark indebærer, at etniske minoriteter har muligheder for at indgå i samfundslivet på linje med danske statsborgere, hvilket betyder, at indvandrere og flygtninge skal kunne deltage i uddannelse, på arbejdsmarkedet, i erhvervslivet, i det lokalpolitiske liv og i fritids- og kulturaktiviteter sammen med og på lige fod med etniske danskere. Samtidig understreges det som vigtigt i sig selv, at indvandrere og flygtninge ikke må miste de identitetsbærende træk fra den hidtidige kulturbaggrund mod deres vilje (Integration af indvandrere i Danmark 1990: 7-8).

Ydermere viser en rapport fra 2001, udarbejdet af Indenrigsministeriet, syv kriterier for integrationen i Danmark:

- 1. Danskkundskaber og uddannelse. 2. Beskæftigelse. 3. Selvforsørgelse. 4. Fravær af diskrimination. 5. Kontakt mellem udlændinge og danskere i dagligdagen. 6. Deltagelse i det politiske liv. 7 Grundlæggende værdier og normer (Udlændinges integration i det danske samfund 2001).

PROBLEMFELT

Ud fra det ovennævnte beskrivelser om integrationsbegrebet, kan det være vanskeligt at forstå, hvad det vil sige at være integreret i det danske velfærdssamfund. Professor Ruth Emerek hævder, at integrationsbegrebet er et flertydigt begreb, og hun kommer frem til, at arbejdsmarkedsintegration - eller inklusion på arbejdsmarkedet har en centralt betydning, når der tages udgangspunkt i om, et individ kan betegnes som en integreret medborger i Danmark (Emerek AMID 2003: 11). Derudover er det ifølge lektor i socialt arbejde Morten Ejrnæs sådan, at der er mange forskellige udgangspunkter for at analysere dialektikken mellem majoritetssamfund og etniske minoriteter (Ejrnæs, AMID 2002:1). I forlængelse af disse tilgange til integrationsbegrebet, kan det udledes, at tamilerne klarer sig godt i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, hvilket giver en overordnet forståelse af tamilerne som en velintegreret gruppe i Danmark. I konsekvens af den danske integrationspolitik er det ikke nok, at en gruppe som tamilerne klarer sig godt på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. De skal også deltage

”i erhvervslivet, i det lokalpolitiske liv og i fritids- og kulturaktiviteter sammen med og lige fod med etniske danskere. Samtidig må de ikke miste identitetsbærende træk fra den hidtidige kulturbaggrund” (Integration af indvandrere i Danmark 1990: 7-8).

For at forstå tamilerne som integrerede medborger i velfærdssamfundet, anser jeg det for væsentligt at undersøge integrationen ud fra andre præmisser. Jeg har valgt som et hovedperspektiv i min undersøgelse at afdække tamilernes egne oplevelser af integration. Dette kan være en essentiel tilgang til at give en forståelse af, hvordan man ud fra et livsverdensperspektiv kan beskrive integrationen af denne gruppe i Danmark. Det overordnede fokus vil ligge på den sociale integration, mens det underordnede vil være systemintegration. Med social integration fokuserer jeg på, hvordan tamilerne interagerer med det omgivende samfund, og hvordan de oplever at være en del af dette samfund. Disse perspektiver leder frem til problemformuleringen herunder.

PROBLEMFORMULERING

Hvordan har tamiler integreret sig i Danmark, siden de første tamiler kom til DK?

Følgende underspørgsmål er opstillet for at kunne svare på ovenstående problemformulering:

- 1) Hvordan oplever tamilerne mødet med majoritetsbefolkningen i danske uddannelsessteder og på danske arbejdspladser?
- 2) Hvordan er tamilernes interne samt eksterne netværk bygget op?

I forlængelse af ovennævnte underspørgsmål anvender jeg begreberne interne og eksterne netværk for at kunne afdække tamilernes netværksforståelser. Interne netværk tager udgangspunkt i tamilernes interaktionsforhold med andre tamiler, herunder deres tamilske netværk. Begrebet eksterne netværk henviser til, tamilernes interaktioner med majoritetsbefolkningen.

Ud over en forståelse af tamilernes integration i Danmark har jeg det formål med undersøgelsen at perspektivere dens resultater til det sociale arbejde i Danmark, deriblandt om disse individers integration kan være en ressource i arbejdet med andre etniske minoriteter?

LITTERATURSTUDIE

For at få et overblik over den eksisterende viden om det problemfelt, som undersøgelsen indeholder, har jeg foretaget et litteraturstudie. Litteraturstudiet omfatter undersøgelsens målgruppe og problemfeltets begreber om integration. Dette har været relevant for min undersøgelsestilgang, da jeg kun var i besiddelse af min egen forforståelse af gruppens integration i Danmark. Ud fra litteraturstudiet kom jeg frem til undersøgelser, der omhandlede tamiler i Danmark. Endvidere har Ann-Belinda Preis lavet et komparativt studium af tamilers tilpasningsmekanismer i henholdsvis Danmark og England, og hun mener, at der findes en klientgørende sagsbehandlerkultur i Danmark. Denne sagsbehandlerkultur rammer de danske tamilere, der bliver langt mindre selvhjulpne end tamiler i England, som ikke har adgang til den samme forsørgelsesstandard og derfor selv eller gennem deres netværk må skaffe sig arbejde. Tilia (1996 og 1998) har som tidligere nævnt et andet syn på tamilernes integration, herunder arbejdsmarkedsintegration. Ifølge hende har tamilerne i Danmark været ivrigt arbejdssøgende, men de strukturelle forhold på arbejdsmarkedet har forhindret dem i at skaffe arbejde i det omfang, de har ønsket. Hendes undersøgelse kan ikke bekræfte den klientgørelse, som Preis fremhæver. Tilia understreger, at mødet med sagsbehandlerkulturen spiller en underordnet rolle i tamilernes hverdagsliv, mens den overordnede samfundsstruktur har en assimilatorisk kraft, som betyder, at tamilernes hverdagsliv på en række områder kommer til at ligne danskernes. Der er tale om ens arbejdstider, institutionaliseret børnepasning mv. (Ejrnæs, 2002).

Den tamilske sociolog Edyson Rayanayagam (2012) udtaler sig om andre forhold end Tilia og Belinda. Ifølge ham dyrker tamilerne fællesskabet via mange forskellige foreninger internt i de tamilske grupper. Det kan f.eks. være religiøse, kulturelle, politiske og musikalske foreninger. Tamilerne blander sig ikke generelt med danskere. I forlængelse af litteraturstudiet vil jeg i det følgende beskrive målgruppen og deres tilværelse i Danmark.

TAMILERNE I DANMARK

Tamilerne flygtede til Danmark pga. borgerkrigen i Sri Lanka, som har stået på i 30 år, og omkring årsskiftet 1985-86 kom de første tamilske flygtninge til Danmark (Tilia, 1996:9). Ifølge Danmarks Statistik var antallet af herboende tamiler 11.161 i 2012 (Danmarks Statistik). Ifølge Tilia blev de første tamiler bosat i vestjyske kommuner, og hun forklarer dette med, at borgmestrene i det vestjyske anså tamilerne for at være velintegrerede og derfor blev tamilerne budt velkommen (Tilia,

1996:208). Tamilerne blev mødt med velvilje i det vestjyske lokalsamfund. Mistænksomheden overfor tamiler som fremmede ændrede sig de fleste steder til accept, nysgerrighed og imødekommenhed, efterhånden som rygter om deres arbejdsomhed og ydmyghed spredte sig (Ibid:210).

Integrationsforløb for en tamil i vestjyske kommuner indeholdte en kombination af, 10-20 måneders ophold på sprogskolen, et erhvervsintroducerende (EL) kursus på AMU-centret af 4-6 måneders varighed efterfulgt af to gange to ugers praktik i lokalområdet. Derved havde de mulighed for at forlænge praktikperioden med løntilskud fra kommunen og i visse tilfælde var der fast arbejde på praktikstedet, ellers vekslende perioder af produktionsskoleophold, ordinære AMU-kurser eller kurser som kommen har købt sig af (Ibid.). Mange havde fået jobfunktioner, som stort set ikke krævede, at de kommunikerede på dansk, og en del kvinder var aldrig kommet ud på arbejdsmarkedet. Det særlige ved denne første indvandring af tamiler var, at de holdt meget sammen og boede tæt sammen. De hjalp hinanden med at passe børn, holdt fester sammen og mødtes til religiøse højtider (Ibid:211).

Dengang var der blandt tamilerne i Danmark ca. 75 pct. hinduer, mens resten var kristne. Men selvom de havde forskellige religioner, holdt tamilerne altid sammen, hvilket betyder, at de på tværs deltager i forskellige tamilske arrangementer. Derudover var tamilske hinduer positive overfor at sende deres børn til kristne søndagsskoler og kristne spejdergrupper (Ibid.). Selvom religion betyder meget for tamilerne, var tamilerne ikke et problem for danskerne, hvilket betyder at selvom tamiler ikke må spise oksekød, så spiser de, når de er sammen med danskere. Derudover er der en pædagog i Tilia's undersøgelse som giver udtryk for, at tamiler er sociale og nemme at kommunikere med sammenlignet med andre etniske minoriteter (Ibid:212).

Ifølge Tilia kan tamilernes livsform anses for at være en selvstændig livsform. Hun hævder, at hovedparten af tamilerne kan betegnes som medlemmer af en storfamilie, hvor man har haft fælles økonomi, baseret på kombinationer af forskellige former for selvstændig virksomhed – landbrug, fiskeri eller andre former for egen virksomhed – og forskellige former for lønarbejde (Tilia 1996:30). Det vil typisk være de unge mænd, der er engageret i forskellige former for lønarbejde (Ibid:9).

Uddannelse fyldte en stor del af deres tilværelse i hjemlandet – lektielæsning i de tidlige morgentimer, en ofte lang skolevej, der tilbagelagdes på cykel eller med bus, en skoledag, der sluttede midt på eftermiddagen, og så igen lektielæsning sidst på eftermiddagen eller om aftenen (Ibid:34).

Derudover hævder Tilia, at det danske velfærdssamfund betragtede tamilerne som nogen, der kom fra et fattigt, primitivt u-land til en moderne velfærdsstat. Men i forhold til andre tredje verdens lande er Sri Lanka i mange henseender en moderne stat. Hun peger på, at det tamilske samfund i Sri Lanka har træk af et samfund, som vi kender det i vesten:

”Massekommunikationsmidlerne er veludbyggede, der er et standardiseret uddannelsessystem med obligatorisk skolegang - analfabetismen var i 1980 på 15 %, hvad der er meget lavt sammenlignet med andre tredjeverdens lande” (Ibid:34).

Kapitel 2

UNDERSØGELSENS VIDENSKABSTEORI

For at træffe et reflekteret metodevalg samt begrunde dette i et forskningsprojekt må man være bevidst om de videnskabsteoretiske forudsætninger, som der arbejdes ud fra.

”I mange tilfælde afhænger forskningsspørgsmålene af videnskabsteorien. En bestemt videnskabsteoretisk orientering kan lægge op til bestemte typer af forskningsspørgsmål og udelukke andre” (Juul & Pedersen 2012:13).

Dette speciales problemstilling giver anledning til at arbejde med fænomenologi og socialkonstruktivism, da disse to tilgange i høj grad har fokus på informanternes subjektive erfaringer og oplevelse af fænomener. Disse to videnskabsteoretiske tilgange har ligheder, men de er også forskellige, og disse forskelle vil blive diskuteret nærmere i gennemgangen af de to videnskabsteoretiske ståsteder. Overordnet bygger videnskabsteori på nogle ontologiske og epistemologiske grundantagelser. Det ontologiske spørgsmål vedrører antagelser om virkeligheden, herunder den objektive forståelse af det værende og tingenes væsen. Det epistemologiske handler om erkendelsens væsen, hvad viden er, hvad vi kan opnå viden om, og hvordan man bør gå frem i videnskaben for at opnå viden (Ibid:14). Den overordnede ontologiske tilgang i min undersøgelse kan refereres til det danske samfund som det værende objekt, mens jeg ud fra en epistemologisk subjektiv erkendelsesproces vil analysere tamilernes integration.

Fænomenologien betyder grundlæggende læren om det, som viser sig. Menneskers subjektive erfaringer og oplevelser skal, ifølge fænomenologerne, studeres i forbindelse med virkeligheden (Jacobsen & Pringle 2009:227).

”Fænomenologiens epistemologi, ontologi og socialfilosofi er nemlig præget af en søgen efter at forstå meningen i verdens konkrete virkelighed” (Fuglsang & Olsen, 2007: 279).

Fænomenologiens fader Edmund Husserl argumenterer for, at videnskabens opbyggelse som danner et abstrakt forhold mellem subjekt og objekt, har fået mennesker til at glemme vores oprindelige tilhørsforhold til verden (Ibid:280). Han beskriver subjektet som det centrale fænomen i verden *”fordi verden er, som den melder sig i bevidsthedens umiddelbare erfaring* (Ibid.).

I forlængelse af Husserls beskrivelse har jeg i undersøgelsen valgt at beskæftige mig med tamilerne som de centrale subjektive individer i velfærdssamfundet, hvilket vil give mulighed for at forstå tamilernes oplevelser og erfaringer i mødet med majoritetsbefolkningen. Som forsker, der undersøger noget fra et fænomenologisk perspektiv, er jeg forpligtet til at tage udgangspunkt i at forstå tamilernes livsverden uafhængigt af eksisterende teorier og metoder.

Alfred Shutz, som er kendt for at trække den filosofiske fænomenologi ind i sociologien, har formuleret et teoretisk og begrebsligt univers centreret omkring hverdagslivet og hverdagsbevidsthedens beskaffenhed og betydning. Hans fænomenologisk blik tog udgangspunkt i, at de handlinger, som individerne foretager sig i hverdagslivet på baggrund af deres hverdagsbevidsthed, handler om funktionen af disse menneskers sociale liv. Med dette udgangspunkt var hans formål at udforme en fænomenologisk sociologi om menneskers livsverdensforståelse og deres sunde fornuft. Dermed bygger fænomenologiens ontologi på at forstå det sociale som inter-subjektivitet, dvs. et forhold mellem subjekter, herunder individer der deler fælles livsverden (Ibid:290.). Dette perspektiv tager derfor udgangspunkt i individernes sociale relationer, hvilket også er min undersøgelses tilgang til den population, som jeg ønsker at undersøge, da jeg i undersøgelsen ønsker at undersøge målgruppens inter-subjektive forhold til majoritetsbefolkningen i Danmark. I denne forbindelse forstås den sociale verden ikke som et fysisk objekt, men konstitueres igennem de sociale aktørers intentionelle aktiviteter, meningsdannelser og sociale processer (Ibid.). Og i forbindelse med dette, vil den fænomenologiske tilgang i min undersøgelse medføre en fordomsfri indstilling til analysegenstanden (Olsen & Fuglsang 2007:304). Fænomenologi skal i min undersøgelse ikke kun forstås som filosofi, en metode eller et sæt analyseteknikker som fx Grounded Theory. Den er alle disse ting på en gang og fremstår derfor som en samlet ”pakke” (Brinkmann & Tangaard 2010:205).

Stillet over for spørgsmålet om, hvordan vi skal begribe den sociale verden, er det socialkonstruktivismens antagelse, at der ikke eksisterer en sandhed om denne, som kan erfares uafhængigt af den, der observerer fænomenet:

”Centralt for socialkonstruktivismen er påpeging af, at samfundsmæssige fænomener ikke er evige og uforanderlige, men derimod tilblevet via historiske og sociale processer” (Fuglsang & Olsen 2007:349).

Socialkonstruktivismen opererer med en antagelse om, at de forforståelser, vi møder feltet med, har en afgørende betydning for, hvad vi ser, og hvad vi antager for at være sandt. Disse forforståelser er skabt af både historiske og samfundsmæssige italesættelser af eller diskurser om, hvordan verden skal forstås, men også af vores individuelle biografi, erfaringer og værdier.

Socialkonstruktivismen præges eller formes af vores erkendelse af den. Samfundsmæssige fænomener er ifølge socialkonstruktivisme noget, der kan betegnes som historiske samt sociale processer. Dermed er samfundsmæssige fænomener også historisk foranderlige. Derudover kendetegner det socialkonstruktivismens epistemologi, at samfundsmæssige fænomener er menneskeskabte (Fuglsang & Olsen, 2007: 349). Med dette in mente er individer forbundet til et historisk perspektiv. Med socialkonstruktivismens perspektiv

”kan man sige, at det at ville erkende noget, det at skaffe sig viden om givne sagsforhold i verden, nødvendigvis må indebære, at der er et subjekt, som erkender, og et objekt som erkendes”
(Ibid:350).

Socialkonstruktivismen bliver indkredset på denne måde:

1. *Anti-essentialisme* peger hen imod, at hverken samfund eller individer kan påberåbe sig en objektiv sandhed, da både individ og samfund er produkter af sociale processer.
2. *Anti-realisme* betyder, at menneskers viden og erkendelse altid er en fortolkning af virkeligheden.
3. *Viden har altid historisk og kulturelt specifik karakter*, hvilket indebærer, at individers viden altid kan ændres med den sociale og kulturelle kontekst, som de befinder sig i. Ud fra dette perspektiv vil det være en mulig tilgang at studere undersøgelsens målgruppes tilværelse i velfærdssamfundet, herunder i hvilket omfang disse individer har ændret sig i takt med majoritetsbefolkningens kulturelle og historiske udvikling.

Med et socialkonstruktivistisk udgangspunkt antager man, at individers virkelighedsopfattelse er diskursivt konstrueret. Det vil sige, at menneskers forforståelse er afgørende for, hvordan den

enkelte ser og forstår verden. Vi udvikler kategorier for at forstå verden, men disse har ikke nødvendigvis sammenhæng med det, der måtte være derude. F.eks. kunne det forstås at tamilerne er blevet kategoriseret som velintegrerede medborger i Danmark, mens nogle andre grupper som ikke er integreret, f.eks. somalierne. Disse kategorier er konstrueret igennem majoritetsbefolkningens forforståelse om, hvad det vil sige at være integreret i Danmark.

Hvis vores viden om verden og vores gængse måde at forstå den på ikke stammer direkte fra sociale og fysiske fænomener, hvor kommer den så fra? Det socialkonstruktivistiske svar er, at mennesker konstruerer den imellem sig. I forlængelse af dette er jeg som nævnt interesseret i at forstå tamilernes interaktionsforhold med agenter, som de møder i velfærdssamfundet. Berger og Luckmann hævder, at der inden for de strukturelle rammer altid findes et nu, hvor vi gennem den daglige interaktion mellem mennesker forhandler om, hvordan vi skal forstå verden. Vi producerer her en "sandhed", som giver mening for os. Denne konstruktionsplan finder sted både på mikroplanet og makroplanet.

"Socialkonstruktivistiske og postmoderne ontologier er ikke et særsyn. Opfattelser af den type indebærer, at "virkeligheden" er ikke eksisterende, men skabes i forskningsprocessen. Der findes ingen "virkelig" verden og ingen ontologisk "essens" (Olsen, 2002:55).

Socialkonstruktivismen anses for at have de samme anti essentialistiske antagelser som fænomenologien og er således på det ontologiske niveau beslægtet med denne retning. Socialkonstruktivismens tilgang i min undersøgelse kan være behjælpeligt til at forstå tamilernes integration ud fra et historisk perspektiv.

SAMMENFATNING

Fænomenologien tager udgangspunkt i, at den virkelige verden er det, der viser sig for erfaringen, og dermed bryder fænomenologien med den ontologiske forestilling om en virkelig verden "derude" (Juil, 2012:403). Dermed har fænomenologien en essentiel tilgang til min undersøgelsesspørgsmål, som tager udgangspunkt i tamilernes oplevelser af integrationen i Danmark. Derfor kan et fænomenologisk udgangspunkt give en forståelse af tamilers subjektive oplevelse af tilværelsen i det danske velfærdssamfund, herunder deres oplevelse af integrationen og deres

fortolkning af integrationsprocessen. Derudover kan det også være relevant at gå i dybden med andre aktørers meningsfortolkninger. Først herefter kan jeg som forsker udvikle teorier, der overskrider hverdagskundskaben (Ibid.). Socialkonstruktivismen kan være udgangspunkt for at afdække og forstå tamilernes integration som sociale processer, samt give udgangspunkt for at undersøge, hvordan denne minoritets integration er blevet konstrueret med tiden. I det følgende vil jeg tage udgangspunkt i dette kapitels metodologiske overvejelser samt relevansen af den valgte metode for undersøgelsen.

Kapitel 3

METODOLOGISKE OVERVEJELSER

Samfundsforskning gennemføres ved anvendelsen af kvalitative eller kvantitative metoder. Den kvalitative metode fokuserer på sociale fænomeners beskaffenhed, mens kvantitative metoder søger at afdække fænomeners udbredelse og statistiske beskaffenhed (Olsen 2002: 9). Disse to metoder sameksisterer side om side og supplerer til tider hinanden. De finder deres respektive og nichemæssige anvendelse i forskningssammenhænge, hvor de er mest nyttige og formålstjenlige (Jacobsen & Jensen, 2012:12). I tråd med dette har jeg i undersøgelsen valgt at inddrage nogle få statistikker, som beskriver tamilernes integration på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. De anvendte statistiske data i undersøgelsen er betydningsfulde, da disse kan give et overblik over tamilernes socioøkonomiske forhold før indsamlingen af de mere dybdegående kvalitative data. Desuden kan kvantitative metoder tilvejebringe en struktur i kvalitative metoder, da kvantitative metoder er gode til at kortlægge problemfelter (Harboe 2011:35).

Kvalitative metoder anses for at være frugtbare redskaber til at afdække helt ubeskrevne problemstillinger og til at trænge ind på ukendte områder, herunder give indsigt i menneskers motiver for at handle på måder, der for omverdenen kan forekomme meningsløse (Jacobsen & Pringle 2008: 221). Kvalitative metoder er processer, der tager udgangspunkt i problemfeltets kontekst, hvilket betyder at kvalitative undersøgelser kan give store mængder af information om få enheder (Thagaard, 2004:18).

”Udtrykt på en anden måde har kvalitative metoder i særlig grad deres berettigelse, når forskningen omhandler kulturel kompleksitet, menneskelig subjektivitet og forholdet mellem disse to virkelighedsdomæner (Jacobsen & Pringle 2008: 14).

Et andet centralt perspektiv ved valg af metoder til forskningsprojekter drejer sig om overensstemmelse mellem de valgte videnskabsteoretiske ståsteder. Fænomenologi og socialkonstruktivisme hænger godt sammen med kvalitative metoder, da disse to som nævnt tager afsæt i sociale fænomener i samfundet. Endvidere anses den fænomenologiske tilgang som et stærkere ståsted, når der skal arbejdes med en spørgende, kvalitativ metode (Jacobsen & Pringle, 2008:237).

For at jeg som forsker kan indhente brugbare oplysninger om tamilers oplevelser i mødet med majoritetsbefolkningen, vil dette ud fra en fænomenologisk tilgang være væsentligt at sætte min forforståelse i parentes og dermed forstå tamilernes oplevelser, herunder er hensigten at jeg ikke kommer til at farve min undersøgelse med min egen forforståelse.

”Når det drejer sig om kvalitativ forskning, er fænomenologi i almindelighed et begreb, der peger på en interesse i at forstå sociale fænomener ud fra aktørernes egne perspektiver og beskrive verden, som den opleves af informanterne, ud fra den antagelse, at den vigtige virkelighed er den, mennesker opfatter” (Kvale & Brinkmann 2011:44).

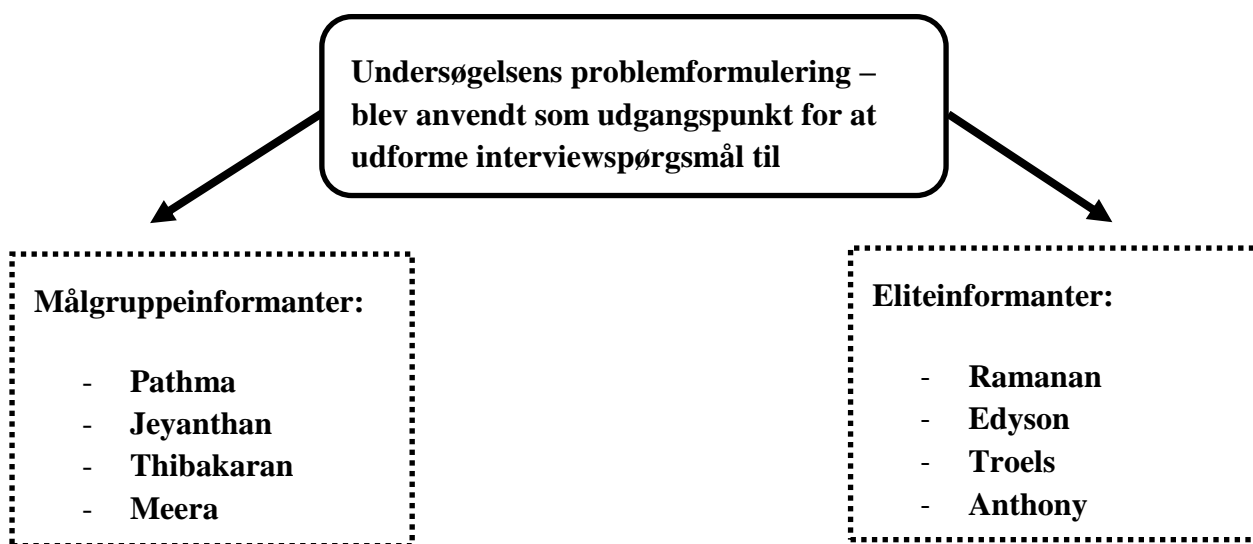
Ligesom i fænomenologien kan kvalitative metoder være anvendelige i undersøgelser, der er baseret på en socialkonstruktivisk opfattelse. Dog er der forskel på anvendelsen af socialkonstruktivismen i kvalitative metoder, f.eks. anvendes kvalitative interviewundersøgelser som en metode til at fordybe sig i, hvorledes en person eller en gruppe af mennesker, herunder denne undersøgelses informanter, konstruerer sandhedsforståelse eller mening i interaktion med andre mennesker (Mik-Meyer, 2004:181).

Specialets empiri er otte semistrukturerede interviews. Jeg vil komme nærmere ind på, hvordan disse otte interviews vil blive anvendt i undersøgelsen i det følgende afsnit. Først vil jeg beskrive det semistrukturerede livsverdensinterview som en metodisk tilgang til dataindsamling.

DET SEMISTRUKTUREREDE LIVSVERDENSINTERVIEW

Et semistruktureret interview har til formål at forstå temaer fra den daglige livsverden ud fra informanternes egne perspektiver. Interviewet kan have form som en hverdagssamtale, men har som professionelt interview et formål og indebærer en særlig tilgang og teknik: ”*Det er semistruktureret – det er hverken en åben hverdagssamtale eller et lukket spørgeskema*” (KILDE). Interviewformen udføres i på basis af en interviewguide, hvilket betyder, at forskeren tager udgangspunkt i bestemte emner og temaer (Ibid:45). Interviewguidet til min undersøgelse blev kreeret i forhold til undersøgelsens problemformulering. Jeg har som nævnt gennemført mig otte semistrukturerede interviews, herunder fire interviews af målgruppeinformanter og fire interviews af elitepersoner. Ifølge Steiner Kvale er ”*eliteinterview med personer, der er ledere eller eksperter, og som sædvanlig har magtfulde stillinger*” (Kvale 2009:167). Ved informant beskrivelserne, vil jeg komme nærmere ind på min undersøgelses elitepersoner. Interviewspørgsmålene til målgruppeinformanterne er formuleret på dagligdagssprog, mens der blev benyttet fagligsprog til elitepersonerne.

Nedenstående figur illustrerer den metodisk tilgang til undersøgelsen, herunder anvendelsen af det semistrukturerede livsverdensinterview.

I sin gennemgang af det semistrukturerede interview hævder Kvale, at et forskningsinterview kan have enten eksplorative eller hypotesetestende formål:

”Et eksplorativt interview er som regel åbent, og dets struktur er kun i ringe grad planlagt på forhånd. I dette tilfælde præsenterer interviewer et spørgsmål, et område, der skal kortlægges,

eller et problemkompleks, der skal afdækkes, og følger derpå op på den interviewedes svar og søger ny information om og nye vinkler på emnet” (Kvale & Brinkmann, 2011:126).

Det hypotesetestende er derimod mere strukturerede - formuleringen og rækkefølgen af spørgsmålene vil være mere standardiseret (Ibid.). Min undersøgelse tager udgangspunkt i en eksplorativ tilgang, da jeg som nævnt sætter min forforståelse i parentes og ønsker at forstå problemstillingen ud fra informanternes livsverdensfortællinger. I næste afsnit vil jeg kort beskrive informanterne samt, hvorfor og hvordan disse informanter er valgt til undersøgelsen.

INFORMANTERNE

I anledning af min problemstilling, har jeg valgt fire målgruppeinformanter som har tiltrådt i de danske uddannelsesinstitutioner samt arbejdspladserne. Disse informanter er centrale aktører i min undersøgelse, da deres livsverdens oplevelser kan afdække, deres oplevelser med majoritetsbefolkningen. Tre af disse aktører er i arbejde, mens den sidste person går på en videregående uddannelse. Jeg har ikke haft vanskeligheder ved at finde frem til disse informanter, da de er bekendte, men det skal understreges, at jeg ikke kender til deres private liv. Selvom jeg ikke inddrager kønspektivet ret meget i denne undersøgelse, har jeg ud fra en logisk tankegang udvalgt to mandlige og to kvindelige informanter. Derudover er kriterierne for at udvælge målgruppeinformanter, at de skulle have gennemført eller være i gang med at gennemføre en videregående uddannelse, da jeg i undersøgelsen beskæftiger mig med tamilers møde med majoritetsbefolkningen på uddannelsesinstitutioner. På samme måde skulle mindst to af informanterne være i arbejde efter endt uddannelse. I det afsnit, der beskriver informanterne mere detaljeret, gennemgås kontaktetablering, hvor interviews fandt sted m.v.

Derudover omfatter undersøgelsen fire informanter med en professionel tilgang til tamilerne i Danmark. Eliteinterviewpersoner har stort kendskab til målgruppen, da de på forskellige måder har arbejdet med målgruppen i Danmark. Disse aktører blev valgt, da de med deres forståelse af tamilernes integration kan byde ind med frugtbare meninger og tanker omkring undersøgelsesfeltets problemstilling. På samme måde som målgruppeinformanterne, vil jeg beskrive, hvorfor og hvordan eliteinformanterne blev valgt til undersøgelsen.

Ifølge Kvale findes der gode informanter, som kan være samarbejdsvillige, velmotiverede, velformulerede og kyndige. Gode informanter er sandfærdige og konsekvente. De svarer kortfattet

og præcist på interviewspørgsmål (Ibid:87). Eliteinterview-personerne i min undersøgelse havde disse kvaliteter, hvilket gjorde det nemt for mig som forsker i interviewsituationerne. Herunder følger kort beskrivelser af informanterne.

Målgruppeinformanterne

Pathma er 35 år og flyttede med familien til Danmark i 1989. Pt. Hun har bopæl i Herning. Pathmas skolegang i Danmark begyndte med modtageklassen, og hun startede i almindelig folkeskoleklasse fra 4. klasse. Har gået på gymnasiet, og derefter blev hun uddannet til radiograf. På nuværende tidspunkt er hun ansat som radiograf på Herning sygehus. Hun blev kontaktet telefonisk og interviewet foregik hjem hos hende selv.

Meera er 28 år gammel og kom til Danmark i 1988. Hun har bopæl i Sønderborg. Meera karriere på det danske grund blev indledt i en børnehave. Hun har gået på HG (handelsskolernes grundforløb) og HHX (højere handelseksamen). Efterfølgende blev hun uddannet som socialrådgiver og pt. er hun i beskæftigelse som socialrådgiver i Esbjerg. Hun blev kontaktet telefonisk og interviewet foregik i et studierum i et bibliotek i Sønderborg.

Thibakaran er 27 år gammel. Han flyttede med familien til Danmark i 1989, og han bor i Hvidovre. Thibakaran startede i vuggestuen. Har gjort HF (højere forberedelseksamen) færdig, og på nuværende tidspunkt er han ved at uddanne sig til farmaceut. Han blev kontaktet telefonisk, og interviewet foregik i hans kollegieværelse.

Jeyanthan er 29 år gammel og flyttede med familien til Danmark i 1995. På nuværende tidspunkt bor han i Herning. Jeyanthans skolegang startede i modtageklassen, og fra 8 – 10. klasse gik han i almindelig folkeskole klasse. Han fik studentereksamen fra Herning gymnasium. Derefter læste han erhvervsjura og droppede ud, da det ikke var noget for ham. Han blev så uddannet til finansøkonom. Manglende jobtilbud indenfor branchen gør, at han nu begyndt at læse til pædagog. Han blev kontaktet telefonisk og blev interviewet i et studierum på Herning bibliotek.

Eliteinformanterne

Ramanan er ansat som specialkonsulent i Ministeriet for Børn og Undervisning. Har tamilsk baggrund og har beskæftiget sig med tamilere i forskellige projekter. Han er dermed også medstifter

af den tamilske ungdomsblad brobyggeren², bag brobyggeren står 18 unge fra Frederikshavn, Århus, Horsens, Vejle, Middelfart, Odense, Nyborg og København. På nuværende tidspunkt er han i gang med at skrive en bog om tamiler i Danmark.

Edyson er sociolog og har været ansat som projektmedarbejder et år på regionshospitalet i Herning. På nuværende tidspunkt er han ansat som receptionist på Hotel Frederikshavn Sømandshjem. Edyson blev kontaktet igennem facebook og interviewet foregik i Frederikshavn. Edyson er endvidere også medlem af brobyggeren. Det skal understreges, at Edysons syn på tamilernes integration i Danmark er også nævnt i kapitel et, under afsnittet 'litteraturstudie'.

Anthony ansat i 3F som konsulent i Sekretariatet for Ligestilling og Familiepolitik. Han har også et tamilsk baggrund og har beskæftiget sig med forskellige projekter omkring tamilerne i Danmark. Han blev kontaktet gennem mail og interviewet foregik på hans kontor i 3F.

Troels har været folketingsmedlem siden 15. september 2011. Troels er den eneste med en dansk baggrund i undersøgelsen. Troels blev valgt, da han både har været engageret i tamilernes vilkår i Danmark og på Sri Lanka. Han blev kontaktet via mail, og interviewet foregik på hans kontor på Christiansborg.

ETISKE OVERVEJELSER I FORBINDELSE MED INTERVIEWS

Ifølge Steiner Kvale vil etiske spørgsmål præge hele forløbet i interviewundersøgelsen, og derfor bør man tage hensyn til mulige etiske problemer lige fra begyndelsen af en undersøgelse (Kvale & Brinkmann, 2011:81). Relationen mellem forsker og informant er essentiel i den kvalitative forskning. Med dette in mente er det vigtigt, at forskeren gør sig klart, at der kan opstå etiske problemstillinger i mødet med informanten, som forskeren skal tage stilling til (Thagaard, 2004: 24). Ud fra min forforståelse af tamilernes interne forhold var jeg opmærksom på etiske problemstillinger, herunder etiske overvejelser om informeret samtykke, fortrolighed samt konsekvenser for informanternes deltagelse i forskningsprojektet (Ibid). Målgruppeinformanterne havde spørgsmål angående undersøgelsens formål og hvor den vil blive offentliggjort. I forlængelse

² <http://www.brobyggeren.dk>

af dette valgte en af målgruppeinformanten at være anonym, og personen har fået et tilfældigt navn i undersøgelsen.

Min egen tamilske baggrund kan både give positive og negative input til undersøgelsen. Allerede ved starten af eliteinterview-processen blev min forskerrolle udfordret, da en af informanterne midt i interviewet begyndte at tale tamilsk. Da jeg har gennemført tre andre tre kvalitative forskningsundersøgelser, kunne jeg holde mig i ro og valgte at fortsætte interviewet – dog var det kun en sætning, som blev sagt på tamilsk, og den sætning er blevet oversat til dansk ved transskriberingsprocessen. Desuden reflekterede jeg over, om de tamilske informanter, som jeg interviewede, ville fortælle om deres virkelige oplevelser i Danmark, men da informanterne blev informeret om, at jeg som forsker ønskede at høre deres oplevelser af deres integration, var de ivrige for at fortælle om deres oplevelser. Wedel (1991) fremhæver i bogen *Feltarbeid i egen kultur*, at der er store udfordringer forbundet med at opnå indsigt i de sider af kulturen, som både informanten og interviewerens tager for givet. Da forskeren og informanten har en fælles erfarings- og videns baggrund kan dette medføre, at forskeren vil have svært ved at være undrende og objektiv over for forhold, der virker selvfølgelige inden for kulturens rammer. Derfor er det vigtigt, at jeg som forsker er opmærksom på at etablere et perspektiv, hvorfra jeg kan se min egen kultur med andres øjne (Thagaard, 2004:79). Derudover har min etnicitet været betydningsfuld for mig som forsker, da jeg havde en let tilgang adgang til at finde tamilske informanter. Da jeg selv har tamilsk kulturbaggrund, kunne jeg stille uddybende spørgsmål til informanternes svar, hvilket har været en positiv tilgang.

TRANSSKRIBERING

For at registrere informanternes oplevelser, valgte jeg at optage interviewene på min Iphone, som har en lydoptager.

”I transskription bliver interview samtalen mellem to mennesker, der er fysisk til stede, abstraheret og fikseret i skriftlig form” (Kvale & Brinkmann 2009:200).

Transskriptionsprocessen har stor værdi i interviewbaseret forskning, da processen egner sig til nærmere analyse og i sig udgør selv en første analytisk proces (Ibid:202). I forhold til transskriberingen af undersøgelsens interviews valgte jeg selv at kaste mig ud i at transskribere interviewmaterialet, da det ifølge Kvale er væsentligt, at forskeren selv arbejder med interviewene,

fordi forskeren i høj grad vil komme ud i en læringsproces om egen interviewstil. Samtidig vil forskeren under transskriptionen til en vis grad huske eller komme i tanker om de sociale og emotionelle aspekter af interviewsituationen, hvilket har en stor betydning for det videre analyseforløb (Ibid.).

Kodning

Kodningsprocessen er en interaktion mellem forskerens forforståelse og tendenser i datamaterialet. På den ene side styrer forskerens forforståelse organiseringen af datamaterialet, og på den anden side bidrager en undersøgelse af data til, at forskeren videreudvikler sin forståelse af kategoriernes meningsindhold (Thagaard 2004: 138). I forbindelse med undersøgelsens kvalitative, metodologiske tilgang er jeg inspireret af kodningsprocedurerne i Grounded Theory. Grounded Theory er en kvalitativ forskningsmetodik, og formålet er at opdage, udvikle og verificere en teori på basis af empiriske data (Brinkmann & Tanggaard 2012: 207). I kvalitative metoder benytter man Grounded Theory som en kombination af en induktiv og deduktiv metodisk strategi. I forlængelse af dette har jeg valgt at benytte mig af en åben kodnings tilgang.

”Igenennem en åben kodning præciseres, hvad datamaterialet handler om; her identificeres kategorier; begreber; egenskaber og dimensioner”(Ibid:212).

Denne tilgang vil være med til at besvare spørgsmålet om, hvad foregår her? ’What is going on?’, eller hvad handler datamaterialet om?

For at jeg kan komme frem til en forståelse af informanternes oplevelser og erfaringer, vil jeg ud fra en åben kodning bevæge mig fra induktiv til en deduktiv tilgang.

UNDERSØGELSENS GYLDIGHED

Ved kvalitative undersøgelser er det centralt, at forskningen er troværdig. Den kritiske læser skal overbevises om, at undersøgelsen er arbejdet på en tillidvækkende måde. En undersøgelses troværdighed kan styrkes igennem forskerens redegørelse for, hvordan data er indsamlet og behandlet. Forskeren skal kunne skelne mellem de informationer, som han har fremskaffet under feltarbejdet, og sine egne vurderinger af disse informationer. Ydermere kan troværdigheden styrkes ved, at der redegøres for forskerens relationer til informanterne. I informant-afsnittet har jeg redgjort for relationerne til informanterne. Forskerens positionering i forhold til det studerede miljø

er forskellig, alt efter om han eller hun fra begyndelsen har forbindelse til miljøet, og forskerens position i forhold til undersøgelsens felt har betydning for, hvilken forståelse forskeren når frem til i undersøgelsen (Thagaard, 2004:176). Når jeg som forsker har samme etniske baggrund som informanterne, indebærer det imidlertid også, at jeg har et særligt kendskab til det miljø, som undersøgelsens informanter tilhører.

Olsen (2002) fastslår, at undersøgelsens disposition bør være velbegrunderet i forhold til en metodologisk refleksion. Det skal være muligt at kigge forskeren over skulderen for at kunne gennemskue vejen fra design af undersøgelsen til udførelse, analyse og resultater (Brinkmann & Tanggaard 2012:491). Derudover skal en vurdering af en undersøgelses troværdighed tage udgangspunkt i, om forskerens tolkning virker rimelig for læsere med kendskab til de fænomener, der undersøges. Disse refleksioner er essentielle for, at jeg som forsker kan argumentere for gyldigheden af min undersøgelse. I bogen 'Kvalitative metoder' af Svend Brinkmann og Lene Tanggaard opstiller de syv punkter, som kendetegner den gode kvalitative undersøgelse. Jeg har valgt at gennemgå det første punkt, da det giver anledning til brugbare refleksioner i forbindelse med min undersøgelse.

Du skal specificere dit perspektiv

Forskeren skal eksplicitere sit udgangspunkt og sin synsvinkel, både forud for undersøgelsen og sådan, som dette udgangspunkt kommer til udtryk gennem forskningen, herunder det teoretiske perspektiv og forskerens personlige forventninger til forskningen. Det betyder, at forskeren må erkende sine værdier, interesser og antagelser samt disses rolle for fortolkningen af data. En eksplicitering af forskerens grundlag og baggrund vil gøre det muligt for læseren at tage højde for evt. 'farvede' forståelser og dermed overveje mulige alternativer. Dernæst er det essentielt, at forskeren skal kunne beskrive sigtet med undersøgelsen, herunder om man arbejder induktivt, eksplorativt eller mere deduktivt og om forskeren har reflekteret over de valgte metoderedskaber i forhold til undersøgelsens problemstilling (Brinkmann & Tanggaard 2010:492).

For at forstå tamilernes integration har jeg valgt at lægge hovedfokus på tamilernes oplevelser af mødet med majoritetsbefolkningen og dermed, hvordan de oplever deres integration i Danmark. Dette har banet vej for de valgte metodologiske perspektiver. Jeg er dog mere kritisk overfor opgavens teoretiske grundlag, da jeg ud fra min metodologiske tilgang kunne have valgt andre

teorier, som kunne have været frugtbare til undersøgelsen. Brinkmann og Tanggaard skriver også om, at forskeren skal argumentere for at vælge interview-formen, når hun skal indhente data i en konkret sammenhæng. Forskeren bør reflektere over, om undersøgelsen kunne blive bedre, hvis interviewene blev suppleret med andre dataindsamlingsformer.

Det kan tænkes, at min undersøgelses resultater vil have været anderledes, hvis jeg havde kombineret enkeltinterview med fokusgruppeinterview med etniske danskere, som kender til tamilerne i Danmark, det kunne f.eks. være socialarbejdere. Disse socialarbejders syn på tamilernes integration kunne have været frugtbar, da de vil være i besiddelse af andre fortolkninger omkring tamilernes integration. Herunder socialarbejder som har et dansk baggrund, vil have et anderledes syn på tamilernes integration, f.eks. har Tilia i hendes undersøgelse omkring, hvordan etniske danskere i lokalsamfundet forstod tamilerne, hermed et eksempel af denne forståelse:

”Lokalsamfundende karakterisere dem da også med prædikater som ”åbne”, samarbejdsvillige”, ”venlige og høflige”, familiemennesker”, med på lidt sjov”, hyggelige fyre” ”tæt på dansk mentalitet” (Tilia 1996:29).

SAMMENFATNING

Statistikker og mine forforståelser har været med til forme denne undersøgelses problemstilling, men i kraft af undersøgelsens brug af kvalitative metoder og dens fænomenologisk ståsted forsøger jeg at sætte min egen forforståelse i parentes for at kunne afdække de fire målgruppeinformanternes oplevelser og erfaringer. Når jeg interviewer fire professionelle informanter, har jeg valgt at indtage en mere hermeneutisk tilgang end fænomenologisk, da jeg her ønsker at afdække eksperternes meninger og erfaringer i forbindelse med integration af tamiler i Danmark. Det handler ikke om at afdække eksperternes oplevelser, selvom deres oplevelser heller ikke vil være udelukkede.

Kapitel 4

UNDERSØGELSENS TEORETISKE PERSPEKTIVER

Dette kapitel indeholder en redegørelse for valget af teoretiske perspektiver til undersøgelsens problemstilling. Jeg har valgt at benytte mig af Axel Honneths anerkendelsesteori og Pierre Bourdieus praksisteori. Filosofen Axel Honneth har udviklet en teori om det vellykkede menneskeliv. Men det skal understreges, at man ud fra Honneths teorier ikke kan finde svar på konkrete spørgsmål om livsførelse og lykkens natur. Derimod fastsætter han en række helt basale minimumsbetingelser, som må være opfyldt hos et individ, hvis ikke dette individ skal blive ”lidelsesfuldt, mislykket og uværdigt” (Jacobsen & Petersen 2012:125). Disse betingelser samler han i teoretiske begreber, herunder om hvordan et menneske kan få mulighed for at blomstre og ”blive virkeligt”. Med dette mener han, at den vellykkede selvrealisering er betinget af, at individet udvikler tre positive selv-relationer som *selvtillid*, *selvrespekt* og *selvværdssættelse* (Ibid). I forlængelse af dette kan Honneths teoretiske perspektiver være til hjælp for at forstå, hvordan familier bliver integreret og får mulighed for at blomstre og ”blive virkelige” i det danske samfund. Bourdieus praksisteori kan anvendes til at identificere og beskrive familiernes interaktionsforhold. De næste to afsnit tager udgangspunkt i Honneths anerkendelsesteori og Bourdieus praksisteori.

AXEL HONNETHS ANERKENDELSESTEORI

Honneth hævder, at den afgørende faktor i den samfundsmæssige udvikling ligger i den moralske kamp. Menneskers eller sociale gruppers mulighed for at opnå autonomi i bestemte situationer udspringer af en moralsk kamp. Med autonomi mener Honneth muligheden for at blive anerkendt som selvstændige og ligeværdige medlemmer af en gruppe eller et samfund (Jerlang, 2009:225).

Honneths teori om anerkendelse opererer med tre sfærer, hvor individer i et givent samfund skal kunne opnå anerkendelse, hvis individet skal udvikle et sundt liv, herunder et liv som er præget af selvtillid, selvrespekt og selvværd.

1. Den private sfære

Ifølge Honneth udvikler mennesker anerkendelsen i den private sfære, f.eks. i familien. Kærligheden er det essentielle ved denne fase, da denne kan være med til at opbygge menneskers selvtillid (Ibid:226). Kærlighedsforholdet mellem mor, far og barn, mellem ægtefæller og mellem venner udgør de symmetriske relationer, hvor subjektet har mulighed for at etablere en fortrolighed med sine ressourcer, indstillinger og værdier og se dem modtaget og anerkendt. I en konfliktfyldt verden, har venskabsforhold og familiærforhold en central betydning for individet, da det er her individet har mulighed for at vedligeholde den fundamentale selvtillid. Ifølge Honneth er kærlighed og venskab den emotionelle anerkendelse, der sætter subjektet i stand til at udtrykke sig og agte sig selv som én, der kan deltage i nære fællesskaber og samfundsmæssige forhold (Jacobsen & Petersen 2012:126).

2. Den retslige sfære

Her bliver individer anerkendt som personer med de samme samfundsmæssige rettigheder som alle andre. F.eks. kan subjektet igennem de universelle rettigheder, som også er givet til alle andre medlemmer i samfundet – få selvrespekt eller agtelse for sig selv som et lige medlem af samfundet.

”Anerkendelse gives her igennem de lovmæssige relationer, der forskriver de rettigheder, som subjektet har positiv adgang til, såsom velfærdsstatens goder” (Ibid.).

I denne sfæres fællesskabs perspektiv, er der tale om den ”generaliserende anden”, hvilket tager udgangspunkt i, hvordan man generelt bør forholde sig til andre. Det er kun ud fra den andens perspektiv, at individerne lærer sig at anerkende andre medlemmer af fællesskabet som personer med samme rettigheder som dem selv – derfor er der en sammenhæng mellem at blive anerkendt og at anerkende andre (Jerlang 2009: 228). At blive anerkendt som et retsperson, er ensbetydende med, at det kan have en positiv indstilling til sig selv. Og vores selvrespekt ifølge Honneth afhænder dermed af, om vi kan opfatte os selv som borgere med rettigheder (Ibid:229). Honneth advokerer for, at der i den moderne verden foregår en anerkendelseskamp inden for den retslige sfære. At blive værdsat socialt er i de moderne samfund underlagt en permanent kamp, hvor forskellige grupper ved hjælp af symboler vil forsøge at fremhæve deres egen livsform.

3. Den solidariske sfære

Den solidariske sfære omfatter de kulturelle, politiske og arbejdsmæssige fællesskaber, hvor fælles værdier og normer er det betydningsbærende fundament for individets selvværd. Selvværd bliver i denne forbindelse opnået gennem individets særegenhed som et unikt individ. Det, at man kan præstere på lige fod med andre individer i samfundet, er en værdifuld egenskab. Honneth beskriver dette som ”selvværdsættelse”, fordi der er tale om noget, der skabes gennem sociale handlinger. I de moderne samfund har sociale relationer afgørende betydning, fordi individuelle relationer og autonome aktører værdsætter hinanden gensidigt – dette er en forudsætning for solidaritet (Ibid:230). Værdsættelse fremkommer, når samfundets eller gruppens medlemmer betragter hinanden i lyset af værdier, der lader andres egenskaber og muligheder fremtræde som betydningsfulde for fællesskabet. Ifølge Honneth er det kun i den solidariske sfære, at samfundsmæssige relationer kan være smertefri. Omvendt kan nogle marginaliseres, såfremt de ikke bliver anerkendt.

Ifølge Honneth udgør disse tre sfærer tilsammen en sammenhængende anerkendelsesform og angiver udviklingsmulighederne i samfundet. I forbindelse med undersøgelsens problemstilling kommer jeg i høj grad til at beskæftige mig med den retslige og den solidariske sfære – mens den private sfære ikke spille så stor rolle, men dog vil blive analyseret kort. Da jeg ikke beskæftiger mig med målgruppens barndomsoplevelser, herunder kærlighed inden for familien, har jeg fravalgt at gå i dybden med den private sfære.

BOURDIEUS PRAKSISTEORI

Bourdieu arbejder med teoretiske begreber som habitus, kapital, det sociale rum og felt. Bourdieus sociologi kan siges at være analyser af forbindelsen mellem menneskers *positioner* i det sociale rum og deres *positioneringer*, eller relationen med de ”sociale strukturer” og de ”mentale strukturer”.

Han forbinder disse to som derved bliver til begrebet habitus: ”*Habitus er et system af varige, men foranderlige dispositioner, gennem hvilke agenterne opfatter, bedømmer og handler i verden* (Andersen & Kaspersen 2007:353).

Endvidere hævder Bourdieu, at agenternes habitus er et system af praktiske (ubevidste) hypoteser, og derfor vejer deres tidligere oplevelser tungere end deres oplevelser senere i livet. Og via habitus begrebet bliver mennesker styret ind i situationer, som bekræfter deres tidligere positioneringer. Hvis det ikke er tilfældet, vil individet blive udfordret i forhold til sin oprindelige habitus, som vil komme under pres (Ibid.).

Bourdieu's habitusbegreb har betydning for min undersøgelse, da begrebet implicerer at forstå og analysere menneskers handlinger (Nielsen, Guul & Andersen 2012:62). Bourdieu hævder, at habitus lagres i mennesker, når de fødes:

”Strukturen i de objektive livsbetingelser er ikke bevidst, fordi den er lagret i kroppen i form af en slags ”anden natur”, ligesom man fx lagrer naturlovene i kroppen og således ikke behøver at tænke på tyngdeloven og dens konsekvenser, hver gang man bevæger sig” (Jerlang 2009:115).

Den ”anden natur” er noget, som alle mennesker fødes med, forstået som et sæt af dispositioner, som betyder at mennesker i udgangspunktet er tilbøjelige til at handle på bestemte måder. Disse dispositioner kan blive konfronteret med og påvirket af de samfundsmæssige strukturer gennem socialisationsprocessen (Ibid:120). I forlængelse af dette vil teorien give en forståelse af tamilernes habitus, og om hvordan den tilpasser sig til velfærdssamfundet.

SAMMENFATNING

De tre teoretiske hovedperspektiver, som er beskrevet i dette kapitel, er valgt ud fra undersøgelsens metode, der primært består i at indsamle og fortolke kvalitative data. Næste kapitel tager udgangspunkt i analysestrategien, da dette kan give læseren et overblik over, hvordan videnskabsteori, kvalitativ metode og de valgte teorier tilsammen kan være med til at organisere, fremstille og fortolke undersøgelsens data.

Kapitel 5

ANALYSE

ANALYSESTRATEGI

Der findes ikke alment anerkendte forskrifter for eller bestemte metoder til gennemførelse af kvalitative analyser (Olsen, 2002: 103). Da jeg i undersøgelsen arbejder med åben kodning, har jeg valgt at beskæftige mig med analytisk induktion. Analytisk induktion betragter jeg som har en vigtig tilgang, da man her kombinerer den induktive proces med den deduktive (Brinkmann & Tanggaard 2012: 2008). Denne kombination bliver nærmere forklaret i det følgende.

ANALYSENS OPBYGNING

I problemformuleringen har jeg to underspørgsmål, som tager udgangspunkt i tamilernes oplevelser i mødet med majoritetsbefolkningen i uddannelsesinstitutioner og arbejdspladserne. Derudover er der målgruppens netværksdannelser, herunder hvordan målgruppen oplever at være en del af de interne og eksterne netværk. Som nævnt i problemformuleringen vil jeg prøve at se om tamilernes integration kan være gavnligt for at arbejde med andre etniske minoriteters integration i Danmark. De første to underspørgsmål og det sidste perspektiv omkring formålet med undersøgelsen – vil i det følgende give en forståelse af analysens opbygning. Første del af undersøgelsens analyse tager udgangspunkt i underspørgsmål nummer et.

Analysedel 1

1. Hvordan oplever tamilerne mødet med majoritetsbefolkningen i danske uddannelsessteder og på danske arbejdspladser?

Ud fra min videnskabsteoretiske og metodologiske tilgang vil jeg i denne analyse del, tage afsæt i at afdække målgruppeinformanternes oplevelser og erfaringer i mødet med majoritetsbefolkningen i uddannelsesinstitutioner og arbejdspladserne. Dernæst vil jeg benytte mig af eliteinformanternes

fortællinger om deres oplevelser og erfaringer med tamilernes integration i uddannelsessystem og arbejdsmarkedet. Eliteinformanternes fortællinger vil give mig en forståelse af et overordnet perspektiv af tamilernes integration på uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, herunder et makro- og mesoperspektiv, men det skal understreges, at de ikke vil komme ind på fortællinger på mikroniveauet. Det modsatte vil være tilfældet i forbindelse med målgruppeinformanterne, idet deres oplevelser tage udgangspunkt i mikroniveauet, men meso- og makroniveauer vil ikke være udelukket i forbindelse med deres oplevelser. I forlængelse af informanternes subjektive fortællinger, vil jeg i det næste fase bevæge mig over i den deduktive tilgang. Her vil jeg benytte mig af andre undersøgelser, da dette kan skabe en sammenhæng i analysen og dermed forstærke analysemønstret (Thagaard 2004:181). I denne fase vil jeg også benytte mig af de valgte teorier, hvor jeg laver en teoretisk analyse af analysedelen.

Analysedel 2

2. Hvordan er tamilernes interne samt eksterne netværk bygget op?

Processen her vil være nogenlunde det samme. Målgruppeinformanternes oplevelser af deres interaktion med interne- og eksterne netværk vil blive analyseret i sammenhæng med eliteinformanternes forklaringer. Til sidst vil der her også være en teoretisk analyse af analyse delen.

Analysedel 3

I forlængelse af undersøgelsens formål, vil jeg i denne analyse del beskrive målgruppeinformanternes oplevelser af integrationen i Danmark. I sammenhæng med målgruppeinformanternes oplevelser, vil jeg også beskrive eliteinformanternes syn på tamilernes integration i Danmark. Det skal understreges at jeg i denne analyse del kun tager udgangspunkt i informanternes subjektive oplevelser og erfaringer, da jeg i det næste diskussionsafsnit vil medtage disse fortællinger for at diskutere resultaterne af analyse del et og to.

ANALYSEDEL 1

Hvordan oplever tamilerne mødet med majoritetsbefolkningen i danske uddannelsessteder og på danske arbejdspladser?

I denne første delanalyse vil jeg ud fra en induktiv fænomenologisk tilgang tage afsæt i informanternes livsverdensoplevelser og erfaringer i mødet med aktører fra deres uddannelsesforløb. Analysedelen er inddelt tematisk efter informanternes udtalelser, og i den forbindelse identificerede jeg disse temaer:

- **Anderledeshed og fremmedhed**
 - Racisme
- **Venskabsforhold**
 - Balanceret venskabsforhold
- **Forældrene og klasselæreren**
- **Problemer med det danske sprog**
- **Uddannelsen på Sri Lanka**

Anderledeshed og fremmedhed

Informanterne Pathma og Jeyanthan startede i modtageklassen, hvor de efterfølgende blev sat til at følge undervisningen i almene folkeskoleklasser. De to andre informanter, Meera og Thibakaran, kom til Danmark som børn og startede derfor i børnehaveklassen. Informanterne kommer ind på forskellige perspektiver af deres modtagelser i folkeskolen. Her er et udsagn fra Thibakaran:

”På folkeskolen var det anderledes, fordi de kiggede på mig og min anderledeshed som noget positivt og unikt”.

Senere spurgte jeg ind til Thibakarans oplevelse af anderledeshed:

”Jeg oplevede det som noget godt på daværende tidspunkt, fordi selv om man havde en anden hudfarve og en anden baggrund, så følte man sig som en del af det”.

Det følgende citat viser Jeyanthans oplevelse af hans første møde med folkeskolen:

”Det var en rigtig god modtagelse, de var søde og rar. Da man er en fremmed, så var man lidt nervøs angående, hvordan de vil tage imod os, men jeg synes, at de var søde”.

Racisme

Informanten Pathma giver udtryk for, at hun ikke oplevede racisme i folkeskoleperioden. Hun siger:

”Jeg oplevede ikke, at der var noget racisme, og selvfølgelig var vi jo en flok tamilere, der også var sat sammen med nogle andre udenlandske elever i modtageklassen, men så blev vi jo fordelt i almindelige klasser, hvor vi var meget sammen med de danske elever – så racisme har jeg ikke oplevet så meget”.

Informanten Meera adskilte sig fra de andre målgruppeinformanter, og følgende citater indeholder hendes oplevelse af mødet med folkeskolen:

”Den tid var der ikke så meget hjælp at hente, allerede fra starten blev man stemplet – om man kunne dansk eller om man ikke kunne dansk – det var sådan jeg oplevede det”.

Selvom hun havde en oplevelse af at blive stemplet, så synes hun ikke, at der var racisme:

”Jeg oplevede det ikke som racisme, men jeg følte, at de bare stemplede en, føler jeg. Og det havde jeg det ikke lige godt med... ”

Venskabsforhold

Informanten Pathma hævder, at hun var den eneste med fremmed baggrund i starten af sit gymnasieforløb, men hun beretter, at hun hurtigt blev en del af en vennekreds med en flok piger. Hun beskriver sine venner som hjælpsomme, når der var problemer med det danske sprog. Pathma har gået på radiografuddannelsen, og her kom hun også ind i en vennekreds:

”Der kom jeg også hurtigt ind i en gruppe. Og nu er det ikke kun piger, nu var der også drenge, som var med i vores gruppe”.

Desuden fortæller hun, at hun stadig har kontakt med venner fra gymnasiet og radiografuddannelsen, hvilket foregår gennem e-mail. Informanten Jeyanthan giver udtryk for, at

han med tiden blev mere dansk og hang ud sammen sine danske venner. Han oplevede det som nødvendigt for at være en del af vennekredsen:

”... og man bliver nødt til at være med – fordi man skal følge med de andre, sådan at man ikke føler sig outsider”.

Meera fortæller, at selvom hun oplevede en stempling, så var der ingen problemer med venskab forholdet:

”Men vennerne, dem havde jeg det godt med, så det at skabe kontakt til venner og sådan noget var fint nok”.

Balanceret venskabsforhold

Thibakarans oplevelser med venner er anderledes end de andre tre informanter. Thibakaran flyttede fra Jylland til Fyn med familien, og her måtte han fortsætte skolegangen fra 6. klasse. Han mødte mange udlændinge, hvilket gjorde, at han fik større afstand til de danske elever. Men i gymnasiet var oplevelsen anderledes:

”... også kommer jeg så til gymnasiet, og der kan man tydeligt mærke – der er det helt anderledes, folk er mere åbne og ja... igen var der kun få udlændinge, men det foregik på en anden måde. Her tog de godt i mod en”.

Han måtte igen flytte på baggrund af studiet, og denne gang blev det til København, hvor han skulle i gang med farmaceut-uddannelsen. Han oplevede en ændring i forhold til de nye venner og henviser til en skillelinje mellem de danske og udenlandske elever, hvilket betød, at han var blevet nødt til at være i en ’balanceret situation’. En balanceret situation er ifølge Thibakaran, når man både kan agere i et fællesskab af danskere og et fællesskab af indvandrere. Han udtrykker oplevelsen af denne balance således:

”... jeg vil sige, at jeg kan godt generelt lide at være i en balanceret situation imellem min integration og identitet”.

Forældrene og klasselæren

Informanterne Jeyanthan og Meera fortæller om deres forældre i forhold til deres oplevelser i uddannelsesperioden. Meera udtrykte dette således:

”... mine forældre havde jo ikke de rigtige danskundskaber. De tog jo heller ikke til de her forældremøder, så vi var jo lidt anderledes, kan man sige, i forhold til de danske”.

Endvidere hævdes det af Meera, at hun ikke havde nogen til at give råd vedrørende valg af uddannelse, da hendes forældre ikke havde viden om det danske uddannelsessystem. I forlængelse af dette kommer Jeyanthan ind på vanskeligheder vedrørende uddannelsesvalg. Han var forvirret i forhold til valg af videregående uddannelse:

”Lige efter gymnasiet var jeg lidt i tvivl om, hvad jeg skulle i gang med. Jeg var meget forvirret, fordi jeg ikke havde nogen til at vejlede mig. Derhjemme vil de bare gerne have, at jeg skulle læse medicin – typisk tamilsk”.

Videre i interviewforløbet kommer Meera ind på, at hun oplevede vanskeligheder efter 7. klasse og fik at vide af klasselæreren, at hun ikke var fagligt dygtig. Følgende citat eksemplificerer Meeras oplevelse af den ovennævnte problematik:

”Jeg blev også fortalt af min klasselærer, at jeg kunne være en kassedame, og derfor skulle jeg bare tage HG-uddannelsen og derefter uddanne mig som en kassedame – fordi det kunne han godt se mig i. Derfor var det en hård periode, kan man sige”.

Problemer med det danske sprog

Informanterne kom ind på sprogmæssige problematikker i starten af uddannelsesforløbet. Det følgende citat rummer Meeras oplevelse af manglende danskundskaber:

”... Så på 1. og 2. klasse blev jeg stemplet som en, der ikke kunne det danske sprog så meget. Så, når der var almindeligt dansk undervisning, blev jeg sendt til noget ekstra danskundervisning”.

Pathma og Jeyanthan havde også problemer med det danske sprog. Da Pathma havde vanskeligheder med det danske sprog, oplevede hun det på denne måde:

”På gymnasiet havde jeg lige lidt vanskeligheder med sproget og sådan noget, hvor jeg var blevet nødt til at spørge lærerne om nogle spørgsmål, som jeg ikke forstod”.

Jeyanthan har denne oplevelse af problemer med det danske sprog:

”Først var det skræmmende, da man skulle svare på dansk. Jeg var lidt heldig, fordi jeg godt kunne tale engelsk i forvejen. Derfor var det lidt nemmere for mig at kommunikere med lærerne”.

Desuden berettede Pathma, at hun ikke havde sprogmæssige problematikker på sin videregående uddannelse. De tre andre informanterne kom ikke ind på denne problemstilling i forbindelse med deres videregående uddannelse.

Uddannelsen på Sri Lanka

Pathma var den eneste, som kom ind på fortællinger om sit uddannelsesforløb på Sri Lanka. Hun berettede at have gået i skole på Sri Lanka til og med fire klasse:

”Men jeg ved, at man på Sri Lanka er lidt mere streng, vil jeg sige. Der får man meget mere lektier for og så er der nogen ting, som man skal gøre. Det er ligesom – skal, skal og skal. Folk er meget mere strenge i forhold til undervisning, hvorimod i Danmark, der synes jeg, at det er sådan, at man har været lidt mere åben”.

I forlængelse af disse oplevelser vil jeg i det følgende gengive eliteinformanternes syn på tamilernes integration i uddannelsessystemet i Danmark. De professionelle fortællinger kan i forlængelse af målgruppeinformanterne understøtte deres oplevelser, ellers kan disse individers oplevelser og erfaringer bane vej for andre forståelser af tamilernes integration i uddannelsessystemet.

Eliteinformanternes opfattelse af tamilers uddannelsesintegration

Databearbejdningens tematiseringsproces af eliteinformanternes forklaringer blev identificeret i form af disse temaer:

➤ Uddannelsen på Sri Lanka

- Engelsk kolonimagt
- Prestige og status
- Religion og kultur

➤ Uddannelsen i Danmark

- Uddannelse og børnene
- Gratis uddannelsessystem

Uddannelsen på Sri Lanka

Eliteinformanterne giver alle udtryk for, at uddannelse har meget stor betydning for tamilerne.

Informanten Edyson Rajanaygam, der er sociolog, siger om uddannelses betydning for målgruppen:

”Jeg tror allerede på Sri Lanka, har man gået meget op i uddannelse. Så derfor tror jeg, at det er meget tamils at værdsætte viden og oplysninger”.

Engelsk kolonimagt

Edyson, Ramanan og Antony beretter alle tre, at uddannelsessystemet på Sri Lanka blev opbygget af den engelske kolonimagt. Ifølge Edyson blev det sociale hierarki på Sri Lanka brudt, da englænderne indførte deres uddannelsessystem, og derefter havde kolonimagtens uddannelsessystem en frigørende effekt for de fattige tamilere. Ramanan beretter, at opbyggelsen af uddannelsessystemet har haft både positive og negative effekter for tamilerne:

”... Så da englænderne kom, blev der bygget skoler for piger, og alle skulle have en uddannelse. Og uddannelsen har også vist i praksis, at du kan forbedre dit liv via uddannelse – og det er også derfor krigen³ opstod, fordi englænderne satte begrænsninger for, hvor mange tamilere der kunne få uddannelse, hvor gode karakterer du skal have for at blive optaget. På den måde er det også blevet til en forbandelse”.

I forlængelse af dette fortæller Anthony, at en tamiler måtte præstere højere karakterer end en singaleser for at komme ind på universitetet.

³ Borgerkrigen på Sri Lanka

Prestige og status

Edyson foræller, at tamilerne i Danmark læser til læge og ingeniør, da disse uddannelser på Sri Lanka anses for at være status- og prestigegivende uddannelser. Følgende citat viser denne opfattelse hos Edyson:

"... så hvis du ser på deres uddannelsesvalg, så læser mange til læge og ingeniør osv. Det er uddannelser, som på Sri Lanka repræsenterer status og prestige. Dette er også en af grundene til, at tamilerne klarer sig godt i uddannelsessystemet i Danmark. Derfor er det vigtigt for tamilerne at vise samfundet, at de tager en uddannelse, som faktisk også er vigtig for samfundet, og som giver status".

Religion og kultur

Eliteinformanten Ramanan hævder, at tamilernes uddannelsesvalg hænger sammen med kulturelle og religiøse værdier:

"... Så et eller andet sted ligger der kulturelle, religiøse værdier, plus jeg plejer at sige, at der er en gudinde for uddannelse, tror ikke at det fandtes i andre kulturer, så på den måde ligger der en stor respekt for uddannelse. Så uddannelse er vigtigt som ligger i kulturen og religionen."

Endvidere henviser Ramanan til et tamilsk ordsprog, som stammer fra hinduismen:

"Matha, pitha, Guru og Theivam = Mor, far, lærer og Gud, så Gud kommer først til sidst – så det siger noget om at tilegnelse af viden er vigtig".

(Ordsproget matha, pitha guru og theivam oversat til dansk: Mor, far, lærer og gud som det vigtigste i livet).

Uddannelsen i Danmark

Eliteinformanterne forklarer, at tamilerne har haft godt af det danske uddannelsessystem. Undertemaet følger en forståelse af eliteinformanternes fortællinger om det danske uddannelsessystems betydning for de tamilske børn og unge.

Uddannelsessystemets betydning

Ramanan fortæller, at det danske gratis uddannelsessystem har været en ressource for tamilerne, der har draget stor nytte af det. Ydermere hævder informanten Anthony, at tamilernes udvandring til Danmark er ligesom at komme til paradiset, da der er gode muligheder for at uddanne sig i Danmark. Troels giver her udtryk for folkeskolens vigtighed for de tamilske børn i Danmark:

”... altså, jeg synes, at folkeskolen jo spiller en stor rolle, altså at tamilske børn er kommet i folkeskolen og går der og lærer etniske danske børn at kende og lærer om det danske samfund og de grundlæggende danske værdier under deres opvækst. Altså, de kommer ind i uddannelsessystemet, og de møder andre unge med anden etnisk baggrund eller danskere og lader sig integrere i hele det system. Og netop det at få en uddannelse og blive bevidst og blive oplyst, det er en kæmpe fordel for at blive dannet som menneske og blive integreret”.

Teoretisk analyse af tamilers uddannelsesintegration

Målgruppeinformanterne havde forskellige perspektiver på de oplevelser, som de har og har haft med aktører fra uddannelsesinstitutionerne. Overordnet set kom de ind på gode relationer med agenter fra deres uddannelsesforløb. Men det kan være interessant at undersøge, hvad der ligger bag disse positive interaktionsforhold. Eliteinformanterne kom ind på uddannelses betydning for tamilerne og forklarede denne betydning med kulturelle og religiøse værdier, som eliteinformanterne mener ligger bag tamilernes syn på uddannelse. Eliteinformanterne berettede endvidere om den engelske kolonitid, som har haft stor betydning for uddannelsessystemet på Sri Lanka. Herunder har jeg valgt at beskrive, hvordan det (tamilske) Sri Lankanske uddannelsessystem ser ud sammenlignet med det danske. Dermed anlægger jeg et makroperspektiv på emnet, og til sidst vil jeg gå over til mikroniveau, herunder målgruppeinformanternes møde med agenter fra uddannelsesinstitutioner. Det overordnede fokus vil være på informanternes subjektive oplevelser, mens undersøgelser og teorier vil blive inddraget for at komme frem til en sammenhængende forståelse af tamilernes integration i det danske uddannelsessystem.

Sammenligning af det tamilske og danske uddannelsessystem

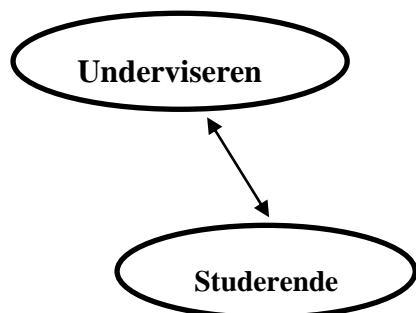
Elitepersoners beretninger omkring englændernes kolonipolitik på Sri Lanka og opbyggelsen af landets uddannelsessystem viste, at tamilerne fik mulighed for at forbedre deres viden tilegnelsen yderligere. I forlængelse af dette skriver Tilia i sin bog *Tamiler i Vestjylland* fra 1996, at

uddannelsessystemet blev opbygget efter britisk mønster med en tiårig grundskole, der afsluttes med O-level eksamen. Den efterfølges af en gymnasial overbygning på 2-3 år, som kan afsluttes med A-level eksamen (Tilia 1996: 37). Sammenlignet med det danske uddannelsessystem er der ikke stor forskel på disse to uddannelsessystemer. Derudover viste de empiriske data fra målgruppeinformanterne, at de generelt mente at have gode relationer til klassekammerater og undervisere, som de mødte i uddannelsesforløbet. Årsagen til tamilers positive interaktionsforhold med de forskellige andre grupper i uddannelsessystemet er på nuværende tidspunkt kun overfladisk beskrevet og forstået, så derfor vil jeg i det følgende prøve at komme nærmere en forståelse af dette forhold.

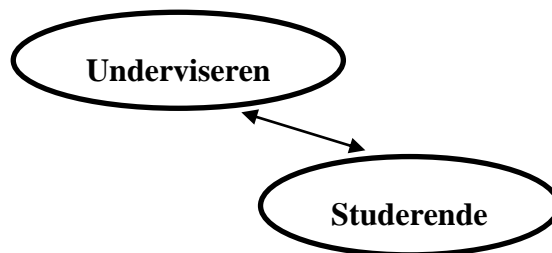
Hvad kom de til, og hvad blev det til?

Eliteinformanterne berettede om tamilernes store interesse for uddannelse og angav forskellige forklaringer på denne interesse. En af disse forklaringer er, at uddannelses betydning for tamilere er forbundet med religiøse og kulturelle værdier, og ifølge informanten Ramanan måtte man som studerende respektere underviseren som den tredje vigtigste aktør, jf. det tamilske ordsprog, som er gengivet ovenfor. Dermed viser det sig, at tamiler generelt har stor respekt for uddannelse og underviserne. Endvidere siger målgruppeinformanten Pathma, som har gået i skole i uddannelsessystemet på Sri Lanka, at der var strengere regler der end i det danske uddannelsessystem. Disse aspekter peger i en retning af, at distancen mellem underviseren og den studerende er stor og synlig. Ifølge Bourdieu er der et asymmetrisk forhold mellem lærer og elever i uddannelsessystemet, hvilket han henviser til med begrebet *symbolsk vold*. Han hævder, at uddannelsessystemet kan kun fungere effektivt, så længe skolen og universitetet udøver denne funktion i det skjulte (Andersen og Kaspersen 2007:357). Symbolsk vold findes både i det (tamilske) Sri Lankanske og danske uddannelsessystem, men det asymmetriske magt forhold mellem en studerende og underviseren er anderledes ved disse to uddannelsessystemer. I forhold til en (tamilske) Sri Lankansk lærer vil en lærer i det danske uddannelsessystem have et tættere forhold til de studerende, nedenstående figur viser forskellen:

Asymmetrisk magtforhold på Sri Lanka

Asymmetriske magtforhold i Danmark

Figuren viser forskellen magtdistancen mellem underviseren og den studerende På Sri Lanka er der en større afstand mellem autoritet og elev, end der er i Danmark. Det asymmetriske magtforhold illustreres derfor med en næsten lodret pil til venstre, mens forholdet elev-lærer i Danmark illustreres med en skrå vinkel.

I forlængelse af Bourdieus habitus og kulturelle kapital optik, kan det tænkes at målgruppeinformanterne vil være i besiddelse af et tamilsk opdragelsesmønster, hvor de vil være i besiddelse af en forståelse af, at der skal udvises stor respekt for underviserne, på baggrund af den ovennævnte asymmetriske optik. At man som elev skal udvise stor respekt for underviseren kan forklares ved at henvise til forældrenes opdragelse af målgruppeinformanterne, da første generationstamiler, herunder målgruppeinformanternes forældre, vil have haft vanskeligheder med at ændre deres habitus, som er dannet af tamilske værdier og normer. Endvidere skal det nævnes, at målgruppeinformanternes habitus vil have ændret sig med tiden, efterhånden som de vokser op i det danske samfund.

I det følgende vil jeg analysere målgruppeinformanternes møde med aktører fra uddannelsesinstitutionerne, herunder aspekter som deres første møde med disse personer osv.

Kategoriseringsoplevelser

Målgruppeinformanternes første møde med det danske uddannelsessystem giver anledning til at inddrage kategoriseringsbegrebet. Når mennesker møder andre mennesker, som på en eller anden måde er anderledes, bliver de sat i forskellige kategorier. Disse kategorier kan både føre til negative og positive oplevelser mellem mennesker. Kategoriseringen forgår på den måde, at individer bliver sat i forskellige kasser, herunder kategorier som køn, race, farve osv. Ud fra denne opgaves

fænomenologiske tilgang fik informanterne frihed til at fortælle frit om deres oplevelser, og det bemærkelsesværdige ved dette var, at informanterne af sig selv kom ind på stereotyper og kategorisering ved at benytte sig af begreber som fremmedhed og racisme. Allerede her var de i gang med at kategorisere sig selv som forskellige fra de andre, herunder forskellige fra de aktører, som de mødte i uddannelsessystemet.

Lektor i socialt arbejde Marianne Skytte har forsket i etniske minoritetsfamilier i Danmark, og i sin forskning henviser hun til kategoriseringsproblematikker, herunder problemer imellem etniske minoriteter og majoritetsbefolkningen. Hun tager udgangspunkt i, at mennesker opdeler hinanden i kategorier, og at dette sker i forhold til forskellige værdier og følelsesmæssige betydninger samt forventninger om, hvordan individer inden for en bestemt kategori opfører sig. Hun hævder, at mennesker ud fra en *etnocentriske fordom* har en tendens til at situationsforklare adfærd og handlinger hos mennesker, vi definerer os selv i kategori med; samtidig vil vi være tilbøjelige til at egenskabsforklare adfærd og handlinger hos mennesker, vi ikke definerer os selv i kategori med (Skytte 2007:15). Endvidere advokerer hun for, at disse kategoriseringer kan være problematiske, da etniske minoritetsbørns handlinger kan egenskabsforklares, hvorfor der opstår et skel mellem ”dem og os”.

De tre undersøgelsespersoners positive oplevelser i det danske uddannelsessystem kan forklares på den måde, at kategoriseringer her afspejler den positive side af interaktionsforholdet. Men informanten Meeras negative oplevelser i mødet med hendes folkeskolelærer kan forstås ved hjælp af Skyttes undersøgelse, da Meera tror, at hun bliver stemplet på baggrund hendes etnicitet. Det skal dog understreges, at Skytte tager udgangspunkt i etniske minoritetsbørns adfærdsmæssige problemer ved kategoriseringsperspektivet, hvilket min undersøgelse dog ikke handler om. I min undersøgelse er der et overordnet positivt syn på kategoriseringsfasen, og jf. indledningskapitlet kunne det ud fra Tiliass undersøgelse se ud til, at mistænksomheden overfor tamilerne i Danmark ændrede sig til accept, nysgerrighed og imødekommenhed, efterhånden som rygterne om deres arbejdsomhed og ydmyghed spredte sig (kap 1). Derudover er der andre forhold som har stor betydning for gruppernes interaktionsforhold. Set fra Meeras synsvinkel har hun ikke kun haft problemer i skolen, men hun henviser også til forældrenes mangel på viden i forhold til uddannelsessystemet i Danmark. Dermed var det også indlysende, at Jayanthans forældre havde store forventninger til hans uddannelse. Jeg vil i det følgende analysere den ovennævnte problematik om uddannelsessystemet og forældrene.

Anerkendelse i forhold til uddannelse og familie

Ud fra eliteinformanternes udsagn kan det udledes, at tamilske forældre havde store forventninger til børnenes uddannelse, fordi uddannelse forbindes med status og prestige. Dette var også bemærkelsesværdigt ved Jeyanthan, da hans forældre havde et ønske om, at deres søn skulle blive læge. Informanten Meera måtte overbevise sin familie om, at hun er i stand til at tage en høj uddannelse. Målgruppeinformanterne er således på en måde forpligtet til at præstere i uddannelsessystemet. I og med, at de er forpligtet til at præstere, kan det betyde, at de søger at få anerkendelse fra forældrene side igennem opnåelse af viden. Dette kan opfattes sådan, at der foreligger en krænkelsererfaring, som ikke bliver set som krænkelse, da man som nævnt er forpligtet til at præstere i uddannelsesforløbet. Ifølge Honneth skal et individ blive krænket, før individet vil gå efter at blive anerkendt og derved fungere som et socialt vellykket individ (Kap 4). Jeyanthans oplevelser af pres fra forældrene om at vælge en uddannelsesretning, som han ikke ønsker, kan udtrykke en manglende anerkendelse fra forældrenes side. Ifølge Honneth kan disse manglende anerkendelser udmønte sig i en anerkendelseskamp, dvs. når individer bliver krænket. Han beskriver anerkendelseskampe som kampe om anerkendelse af den værdi, individet tilskriver sig i forhold til familien, retsordenen og samfundet, og betegnelsen ”kamp” viser, at den gensidige anerkendelse ikke er noget på forhånd givet, men at det noget, som den enkelte skal kæmpe for (Højlund & Juul: 2005:22). Det følgende citat, viser hvordan Meeras har taget kampen op for at blive anerkendt:

”Det er jo fordi, det med at få denne her anerkendelse fra familiens side. Også fordi, det at få denne her karakter i 7. klasse, hvor forældre og søskende siger, at jeg kan ikke andet. Også det at man fuldfører det her uddannelse med et rigtig godt gennemsnit, og at man kan bevise, at man kan det her. Det er jo en form for anerkendelse. Både fra familien og fra vennekredsen, fordi mine tidligere folkeskolekammerater, de havde taget den direkte vej fra folkeskole til gymnasiale uddannelser. Men jeg har også taget en gymnasial uddannelse, men det tog bare lidt længere tid”.

Interviewer: *”Hvem skulle du bevise over for, at du kunne det her? ”*

Det var både familie og venner. Fordi, for mig kunne jeg føle, at jeg kunne mere, men på daværende tidspunkt havde jeg ikke muligheden for at gøre det, men nu har jeg bevist med to huer, at jeg godt kan”.

Informanterne Pathma og Jeyanthan kommer ikke ind på, at de har oplevet pres fra forældrenes side om at præstere i uddannelsessystemet, men ud fra eliteinformanternes fortællinger har tamilske

forældre generelt et ønske om, at deres børn skal være i besiddelse af høje uddannelser. Derfor kan det ikke udelukkes, at disse to informanternes forældre ville have haft det samme ønsker som andre tamilske forældre. Efter at have gennemgået informanternes anerkendelseskamp vil jeg i det næste afsnit tage afsæt i anerkendelsesperspektivet ud fra informanternes fællesskabsoplevelser i uddannelsessystemet.

Fællesskabsoplevelser og anerkendelse

Målgruppeinformanternes oplevelser af at være en del af fællesskabet med deres klassekammerater kan beskrives som værende betydningsfulde oplevelser for dem. Pathma kunne via sine venner få hjælp til lektier. Jeyanthan fandt ud af, at det var nødvendigt for ham at være en del af fællesskabet på skolen, sådan at han ikke følte som ”outsider”. Selvom Meera havde vanskeligheder i folkeskolen, havde hun venner, som hun havde det godt med. Thibakaran oplevede fællesskab som delt i to, hvor han både kunne interagere i det danske fællesskab og også være en del af et fællesskab af indvandrere. Informanternes engagement for at være en del af fællesskabet kan ud fra Honneths tredje anerkendelsesform forklares som positivt for disse individer (Honneth 2003:16). I disse positive fællesskaber kan informanterne ud fra denne anerkendelsesform opnå kollektiv følelse af stolthed og ære (Honneth 2006:171-172).

Mønsterbryderne

Målgruppeinformanterne og den unge generation uddanner sig, og de fleste har færdiggjort en videregående uddannelse, mens mange er på en videregående uddannelse. Det er synligt i statistikken. Selvom uddannelse betyder meget for tamilerne, har den ældre generation ikke haft stor succes i uddannelsessystemet, hvilket er en forskel mellem disse to grupper. I forlængelse af dette beskriver Bourdieu om reproduktionen. Han henviser til, at den kulturelle kapital har retmæssige ”arvinger”. Ifølge Bourdieu vil skolen reproducere klassesamfundet ved at styre de ressourcestærke familiers børn ind i uddannelsesforløb, som giver dem adgang til samfundets høje uddannelser eller dominerende positioner. Bourdieus perspektiv være frugtbart, når det gælder om at beskrive og forstå uddannelsessystemet på Sri Lanka, men uddannelsessystemet i velfærdssamfund som det danske har en anden tilgang end det Sri Lankanske. De fleste tamilske børn og unge uddanner sig, selv om deres forældre ikke har en høj uddannelsesbaggrund, hvilket betyder, at der ikke kan være tale om social arv blandt disse individer. Et velfærdssamfund, der

overordnet har en lighedstankegang, kan også have en betydning for, at de tamilske børn og unge ikke bliver delt i fattige og rige.

”Mønsterbryderbegrebet sætter tilsyneladende fokus på ressourcer, positive udviklingstendenser, succeser og usædvanlige mennesker, der har klaret sig mod alle odds” (Bach, Ejrnæs Hundeide mfl. 2010:85).

Sprogproblematik

Målgruppeinformerne beretter alle om vanskeligheder med det danske sprog ved starten af deres skoleforløb, men dette problem viste sig ikke at være et problem senere hen i deres uddannelsesforløb. Baseret på Bourdieus habitus perspektiv kan man antage, at hvis et individ kommer til et andet land som barn, vil det ikke være et problem at internalisere det nye sprog, da indvandrerbarnets habitus stadig er ungt og har en villighed til at ændre sig og evne til at blive formet. Jeyanthan er den eneste af specialets informanter, som starter sent i folkeskolen, og han gav udtryk for, at han var nervøs grundet manglende dansk kundskaber. Derudover fortalte han, at han var heldig, fordi han kunne engelsk. I kraft af Jeyanthans sene start i skolen kan det ud fra Bourdieus teorier tænkes, at han vil have haft det lidt vanskeligere end de tre andre målgruppeinformerne.

Opsummering

Analyse viser, at det er en dominerende forståelse blandt informanterne, at uddannelse er en betydningsfuld værdi for tamiler. Endvidere er uddannelse forbundet med prestige, status, religion og kulturelle værdier. På baggrund af konflikten på Sri Lanka havde tamilerne ikke mulighed for at blive optaget på en universitetsuddannelse, men så kommer de til velfærdssamfundet, som vægter videntilegnelse højt. Desuden angiver informanterne, at tamilske børn og unge er forpligtede på at opnå så høj en uddannelse som muligt.

Oplevelser på arbejdsmarkedet

Denne analysedel beskæftiger sig med målgruppeinformerne oplevelser på arbejdsmarkedet, herunder deres møde med aktører fra deres arbejdsplads. Målgruppeinformerne kommer ind på

forskellige oplevelser af deres interaktionsforhold med aktørerne fra arbejdspladserne. Temaerne i forbindelse med disse oplevelser ser således ud:

➤ **Tilknytning til arbejdsmarkedet**

- Flytter for at arbejde
- Jobsamtale

➤ **Arbejdsmoral og arbejdsindsats**

➤ **Fællesskabsoplevelser**

Tilknytning til arbejdsmarkedet

Meera fortæller, at det er svært at få arbejde, og derfor skal man ifølge hende sende 100 ansøgninger for at kunne være sikker på en samtale hos en arbejdsgiver.

Flytter for at arbejde

Informanterne Pathma og Meera var villige til at flytte for at få arbejde, hvilket de også gjorde. Pathma flyttede til Grindsted, da der ikke var arbejde i hendes hjemby Herning, men mens hun var ansat i Grindsted, søgte hun arbejde i Herning, og efter et års tid fik hun arbejde i Herning, hvilket samtidig var hendes ønskejob:

”... og det var til MR-Scanneren, og det var jo min drøm – fordi jeg så gerne vil arbejde med MR-scanneren. Det var noget, som jeg havde ønske om allerede på radiografuddannelsen. Så det fik jeg chance for og blev ansat med det sammen – så jeg har ikke holdt pause eller været arbejdsløs”.

Da Meera var nyuddannet som socialrådgiver, var der intet arbejde tæt på hendes hjemby, derfor var hun blevet nødt til at flytte:

”Men til gengæld er jeg så flyttet til Esbjerg for at arbejde der, så på denne måde er jeg meget åben. Hvis der er noget, jeg brænder for, så flytter jeg gerne og i det her tilfælde arbejdsmæssigt”.

Jobsamtale

Pathma og Meera beretter om hver deres syn på jobsamtaler. Følgende citat viser Pathmas opfattelse af jobsamtaler:

”... jo, man bliver jo indkaldt til ansættelsessamtale, hvor de vil høre en fortælle om ens ønsker vedrørende stillingen. Der sad fem, som interviewede mig, og selvom jeg havde kendskab til afdelingen, så skulle man have været igennem sådan en samtale. Der var også flere ansøgere til stillingen”.

I og med at Meera var nyuddannet, var dette hendes første samtale og første ansættelse som socialrådgiver. Meeras beskriver jobsamtalen på denne måde:

”De kigger primært efter de erhvervs erfaringer, som jeg havde – og i mit tilfælde, så har jeg lavet en masse frivilligt socialt arbejde. Og det var også en af de ting som min leder sagde, at selvom jeg er n uddannet, så indkalder vi dig til samtale”.

Arbejdsmoral og arbejdsindsats

Informanten Meera hævder, at hun besidder høj arbejdsmoral, og at hun er karrierebevidst. I forbindelse med denne selvforståelse, blev hun bedt om at fortælle om, hvor hendes angiveligt høje arbejdsmoral stammer fra:

”Det kan også godt være, at vi tamiler er kendt for at have en høj arbejdsmoral. Eksempelvis har jeg min mor. Min mor arbejder faktisk meget, og jeg tror, at jeg har fået det fra hende. Hun har arbejdet som rengøringsassistent, og hun har ikke haft en eneste sygedag i de 10 år, som hun har arbejdet”.

Informanten Jeyanthan giver udtryk for, at han har et godt forhold til sin chef og kollegerne på arbejdspladsen. Han begrundede dette gode forhold til leder og arbejdskammerater på denne måde:

”Det er fordi, jeg har det der med at jeg vil gøre mit arbejde 100 procent, eller lidt mere. Den indsats gør, at det er nemmere for mig at have et godt forhold til min chef og kollegaer. Jeg er sådan en, som der altid gerne vil vise mig, lidt mere end, hvad man skal. Jeg tager arbejdet meget seriøst”.

Fællesskabsoplevelser

Pathma beretter, at hun er glad for sine kolleger på arbejdspladsen og sætter ord på oplevelsen således:

”... og kollegaerne – der vil jeg sige at jeg er ansat i en rigtig god afdeling, som jeg er super glad for”.

Hun fortæller videre, at fællesskab på arbejdspladsen er betydningsfuldt, hermed giver hun udtryk for, at der skal være en god relation mellem lederen og medarbejderne. Følgende citat giver en forståelse af Meeras oplevelser på hendes arbejdsplads:

”... her var de meget åbne, og de er meget søde og hjælpsomme, og min leder er meget åben og vil gerne hjælpe en, hvis man står og har nogle problemer. Så derfor har det gået rigtig godt”.

Om Meeras oplevelse af kollegerne siger hun:

”... Altså, jeg har nogle rigtig gode kollegaer, og vi snakker rigtig godt om tingene, også med nogle kollegaer, som er meget tæt knyttet til en, med dem snakker man om ens personlige ting”.

I det følgende vil jeg gengive eliteinformanternes oplevelse og forståelse af tamilernes integration på arbejdsmarkedet i Danmark.

Eliteinformanternes syn på arbejdsmarkedets integration

Eliteinformanterne henviser til arbejdsmarkedetsstatikken og påpeger, at tamilerne klarer sig godt på arbejdsmarkedet. Denne forståelse blev italesat i forbindelse med et historisk syn på tamilers arbejdsmarkedsintegration i Danmark, herunder hvordan første generationstamiler klarede sig på arbejdsmarkedet, da de var kommet til Danmark. Følgende temaer blev identificeret ved kodningsprocessen:

- **Arbejde var en nødvendighed**
 - Ufaglært arbejde
 - Tilpasser sig og ser muligheder
- **Tamilske kvinder på arbejdsmarkedet**

Arbejde var en nødvendighed

Som overskriften lyder, så kommer informanterne ind på fortællinger om, at første generationstamiler var nødt til at finde sig et arbejde. Det følgende citat af Ramanan viser, hvorfor arbejde var en nødvendighed for tamilske indvandrere på daværende tidspunkt:

”De har lånt hos lokale lånere På Sri Lanka. Så der var en gæld, der skulle betales af, og det skal foregå hurtigst. Det har haft en betydning for, hvorfor en del af dem var tvunget til at, eller valgte at komme ud at arbejde, fordi det er på denne måde, de kan tjene, ved at gå på arbejde – end at gå på kontanthjælp. De får meget ud af at arbejde, så der var et økonomisk incitament”.

Eliteinformanten Anthony beretter, at det var vigtigt for tamilerne at blive selvforsørgende og siger:

”... så er man også ligeglad med, hvilket arbejde de skal have. Bare man kommer i arbejde, det var vigtigst for dem. Det har været drivkraften for dem”.

Ufaglært arbejde

Informanternes beretninger peger på, at første generations tamiler tog ufaglært arbejde, selvom de var overkvalificerede til det arbejde, som de udførte. Et eksempel på dette kommer fra Edyson:

”Det, man skal huske på, er, at mange af de jobs, som den ældre generation tog imod dengang, var ufaglærte jobs”.

Følgende citat er hentet fra informanten Troels, som tydeliggør, at tamilerne ofte var overkvalificerede til de jobs, de tog:

”Mange tamilere er også i den situation, at det faktisk er overkvalificeret, altså mange af de ældre tamilere som kom her til som... store eller halvstore voksne... de fandt jo fodfæste på arbejdsmarkedet, men ofte i noget specielt arbejde, eller nogle jobs, hvor deres uddannelse hjemmefra gjorde dem overkvalificerede. Men de har jo så indrettet sig med det”.

Ramanan sammenligner tamilerne med irakere:

”... og så skal du også regne med, at en stor del af gruppen, som kom til Danmark, de var jo ikke faglærte eller akademikere – så derfor, f.eks. hvis du sammenligner med irakere, så var mange af dem veluddannede, da de kom til DK”.

Tilpasser sig og ser muligheder

Edyson beskriver første generations tamilernes integration på det danske arbejdsmarked og har en forklaring på, at tamilerne er gode til at tilpasse sig:

”Jeg tror, lige siden tamilerne ankom til Danmark, har de kunnet tilpasse sig godt ind til de danske forhold, og herunder arbejdsmarkedet”.

I forlængelse af dette beretter Ramanan, at tamilerne er gode til at se muligheder, hvilket de også har gjort i forbindelse med arbejdsmarkedsintegration:

”De var også villige til at holde traditioner og holdninger væk for at komme i arbejde – det tror jeg generelt kendetegner tamilernes mentalitet. Altså, man ser muligheder”.

Tamilske kvinder på arbejdsmarkedet

Informanterne Edyson og Anthony kom ind på, at tamilske kvinder i Danmark har fået fodfæste på arbejdsmarkedet, og dette var ikke noget, som de vil have gjort, hvis de boede i Sri Lanka:

” Det andet, man kan sige om tamilerne, er, at tamilske kvinder i Danmark har fået arbejde, men sådan er det ikke på Sri Lanka, hvor de var husmødre. Så det er en kulturændring, hvor man tilpasser sig efter de danske forhold. I Danmark arbejder danske kvinder jo, og tamilske kvinder arbejder på samme måde – uden at holde på gamle værdier om, at kvinderne skal være hjemmegående”.

I og med at tamilerne tog ufaglært arbejde fortæller Anthony, at de tamilske kvinder tog arbejde på slagterier.

I det næste afsnit vil jeg tage udgangspunkt analysen af informanternes oplevelser og erfaringer i sammenhæng med teoretiske perspektiver.

Teoribaseret analyse af tamilers arbejdsmarkedsintegration

Ud fra målgruppeinformanternes oplevelser viser det sig, at de yder en indsats for deres arbejdsplads og ikke giver udtryk for problemer med interaktionsdannelse med aktører fra deres

arbejdsplads. Jeg vil i dette teoribaserede analyseafsnit først og fremmest tage udgangspunkt i eliteinformanternes subjektive opfattelser af tamilers arbejdsmarkedsintegration i Danmark og derefter sammenligne dette med målgruppeinformanternes egen beskrivelse af deres oplevelser med at blive integreret på det danske arbejdsmarked.

Eliteinformanterne berettede, at første generations tamiler havde nem adgang til arbejdsmarkedet, da de ankom til Danmark. De kom frem med forskellige forklaringer på, hvorfor det var sådan, hvilket jeg som nævnt vil komme nærmere ind på. Jeg vil endvidere kort komme ind på, hvordan arbejdsmarkedssituationen var, da tamilerne kom til Danmark. Jeg vil sammenligne første generations tamilers tilknytning til arbejdsmarkedet med målgruppeinformanternes oplevelser på det nuværende danske arbejdsmarked, hvilket kan give en forståelse af, hvordan første generationstamilere klarede sig på arbejdsmarkedet dengang og om der eventuelt er en sammenhæng med målgruppeinformanternes oplevelser i dag.

Arbejdsmarkedet i 1980 til 90'erne og tamilernes tilknytning til arbejdsmarkedet

Da tamilerne begyndte at sætte deres fodspor i velfærdssamfundet, kunne man ud fra Tiliass undersøgelse forstå der var brug for arbejdskraft.

Tamiler havde et mål om at tjene penge, da de udvandrede til Danmark og andre vestlige lande. Når disse tidlige migranter kom til et land som Danmark, hvor der var bud efter arbejdskraft, herunder ufaglærte jobs, var de villige til at tage disse jobs. Som Ramanan og de andre eliteinformanter forklarer, mente tamilerne, at der var mulighed for at få arbejde, hvilket de også fik udnyttet. Ifølge informanten Anthony havde første generations tamiler svært ved at mestre det danske sprog, og Tiliass undersøgelse viser, at selvom de havde sprogvanskeligheder, var de på arbejdsmarkedet, og det arbejde, som tamilerne tog dengang, krævede heller ikke store sproglige kompetencer. De første generations tamiler ønskede ikke og havde ikke behov for at uddanne sig, fordi de hellere ville arbejde, fordi de havde et mål om at tjene penge. Ifølge Bourdieus habitusbegreb kan individer, som kommer til et land som voksne, have vanskeligheder med at ændre deres habitus-identitet, da disse individers tamilske habitus-identitet er lagret i kroppen. Derfor vil disse individer forsøge at værne om deres identitet ved at fortsætte dele af deres oprindelige liv i socialt afgrænsede områder (Jerlang 2009:115). Dette fremgår tydeligt af Tiliass undersøgelse, idet tamilerne deltog på

arbejdsmarkedet, men alligevel havde de deres kulturelle arrangementer og religiøse festligheder o.l., som de ikke gav slip på.

Gensidig tilpasning

Informanternes fortællinger viser, at der muligvis er tale om en gensidig tilpasning mellem tamilerne og aktørerne fra arbejdspladsen. I forbindelse med dette vil jeg i det følgende tage afsæt i en undersøgelse fra bogen ”Flygtninges danmarkshistorie 1954-2004” af Carsten Fenger-Grøn og Malene Grøndahl. Bogen indeholder mange interviews med flygtninge i Danmark, herunder et interview med en ung tamilsk mand under navnet Srikanth fra 1985. Dette interview giver en forståelse af denne mands tilknytning til arbejdsmarkedet dengang, og hvordan han interagerede med chefen på arbejdspladsen. Dernæst vil jeg tage udgangspunkt i målgruppeinformanternes oplevelser i mødet med aktørerne fra deres arbejdspladser. Formålet er at forstå, hvordan tamilerne overordnet set interagerer med aktørerne på arbejdspladsen. For at vende tilbage til Srikanth, så var han i 1985 fastansat på en møbelfabrik, men blev afskediget efter tre år i forbindelse med en større sparerunde. Det næste års tid gennemførte han et specialkursus for udlændinge inden for jern- og metal faget og blev efterfølgende ansat på en maskinfabrik som montør. Herunder et citat fra Fenger-Grøn og Grøndahl om det, der var det sværeste for Srikanth på hans arbejdsplads:

”Det eneste, der faldt ham svært, var at sige sin mening til chefen, komme med kritik eller forslag til forbedringer. Han var opdraget til ikke at udfordre autoriteter eller personer, der var ældre end ham selv, og for ham repræsenterede en arbejdsgiver en person, hvis autoritet man ikke kunne anfægte” (Fenger-Grøn & Grøndahl 2004:207).

Videre beskriver forfatterne, hvordan det blandt tamiler ikke er almindeligt at søge konflikter eller være negativ eller udfordrende over for autoriteter. Via Srikanth forstod chefen, at han ikke var vant til at sige sin mening til chefen, dette betyd at chefen tilpassede sig Srikanths velkontrollerede attitude. I denne forbindelse vil jeg i det følgende beskrive og sammenligne målgruppeinformanternes tilknytning til arbejdsmarkedet.

Målgruppeinformanternes tilknytning til arbejdsmarkedet

Første generationstamiler generelt og Srikanth i særdeleshed eksemplificerer de tamilske normer for god opførsel, disse normer og opførsel kendetegner også målgruppeinformanterne, hvilket kan

tænkes, at de på baggrund af deres gode opførsel har haft gode oplevelser med deres kollegaer og lederne. Tamilers høje arbejdsmoral kan, baseret på Honneths teori om anerkendelse, forstås sådan, at parterne gensidigt anerkender den andens egenskaber som betydningsfulde for deres fælles praksis. Hermed er der tale om kamp for et minimalt fællesskab. Sådan et minimalt fællesskab er et solidaritetsforhold, som ikke behøver at være forankret i fælles levemåder eller skikke, hvilket bygger på en følelsesmæssig deltagelse i den anden persons individuelle særegenhed. Minimalt fællesskab kan overordnet set kun opstå, hvis begge parter har et ønske om dette (Juul & Højlund 2005:155). Målgruppeinformanten Jeyanthan giver udtryk for, at han har sin chefs respekt, fordi han udfører sit arbejde 100 procent, hvilket samtidig viser, at han respekterer hans chef. Ved den omtalte person fra bogen Srikanths tilfælde, viste det sig at chefen fremviste en forståelse for at Srikanth havde svært ved at fortælle sin mening til ham. Disse subjektive instinkter kan i høj grad forklares med den minimale fællesskabs forståelse.

Målgruppeinformanternes forhold til kollegerne kan forklares ud fra de ovennævnte anerkendelsesforhold, som tog udgangspunkt i deres fællesskab med klassekammerater i uddannelsessystemet.

Sammenfatning af analysens del 1

Overordnet viser første del af analysen, at målgruppeinformanterne har måtte præstere i uddannelsessystemet. Præstationskravet stammer fra en generel holdning blandt tamilske indvandrere, der kræver, at tamiler skal have høj uddannelse. Dette krav har flere årsager, herunder forældrenes ønsker, idet ønsket om at tilegne sig viden også er forbundet med den tamilske kultur og religion. Desuden viste englændernes kolonistyre på Sri Lanka sig at have en positiv indvirkning på tamilernes uddannelsessystem. Disse kulturelt betingede holdninger til uddannelse gør de forskellige informanternes oplevelser med uddannelsessystemet forståelige og forklarlige, herunder deres interaktioner med aktører fra uddannelsessystemet.

I og med at de første migrerende tamiler, der kom til Danmark, udnyttede alle arbejdsmuligheder, uanset om det handlede om hårdt og ufaglært arbejde, kan man også forstå fra informanten Meera, når hun tilskriver sin gode arbejdsmoral sin mor. Endvidere fortalte målgruppeinformanten Jeyanthan, at han yder 100 procent på sit arbejde og altid ønsker at gøre sit arbejde rigtigt. Eliteinformanternes beretninger viser, at de tidlige tamilske indvandrere i Danmark tilsidesatte

deres stolthed og tog ufaglært arbejde, hvilket også kan ses i sammenhæng med tamilernes arbejdsmoral. I Tiliias' undersøgelse kom det frem, at tamilerne har en individuel livsform og at tamilernes arbejdsidentitet endvidere kan relateres til denne forståelse. Eliteinformanternes erfaringer og de nævnte undersøgelser viser, hvordan tamilernes arbejdsmarkedsforhold var i starten af tamilernes liv i Danmark. Målgruppeinformanternes arbejdsmoral ser ud til at være den samme som den arbejdsmoral, som den første generation af tamiler i Danmark udviste.

ANALYSEDEL 2

Hvordan er tamilernes interne samt eksterne netværk bygget op?

I den første analysedel kunne det fastslås, at målgruppeinformanterne ikke oplevede vanskeligheder i mødet med aktører fra deres uddannelsesforløb og arbejdspladser. Derudover identificerede første analysedel, at målgruppeinformanterne italesatte en skillelinje mellem sig og majoritetsbefolkningen. Hermed var deres interne netværk (det tamilske, etniske netværk) og eksterne netværk (det danske netværk) adskilte. Denne analysedel vil i forlængelse af netværksperspektivet afdække, hvordan tamilernes integration forstås ud fra et netværksforhold. Ved bearbejdningen af undersøgelsens datamateriale kunne jeg endvidere identificere forskellige temaer, som adskilte det danske og tamilske netværk:

- **Familienetværk**
- **Tamilsknetværk og tamilske arrangementer**
- **Dansk netværk**
- **Oplevelsen af skillelinjen mellem to kulturer**

Familienetværk

Både informanterne Meera og Pathma indikerer, at forholdet til familien er betydningsfuldt. For Pathma består hendes tamilske netværk i høj grad familiemedlemmer, og derfor behøver hun ikke at have venner uden for familien:

”Hmm, ja... Jeg har faktisk min familie som venner. Og jeg har jo en del familie her i Danmark, og det er så heldigt, vil jeg sige, fordi vi har dannet os et netværk. Det er ligesom en ungegruppe af familiemedlemmer. Det er sådan, at vi næsten er altid er sammen i weekenderne, hvor vi snakker sammen og hygger sammen. Det er jo rigtig godt og rigtig dejligt. Så det er familiemedlemmer, som er blevet til mine venner”.

Meeras tilknytning til sit familienetværk kommer til udtryk via dette citat:

”Mit tamilske netværk er utrolig begrænset, jeg er meget til kernefamilier – så familie betyder meget for mig. Så derfor har jeg et rigtig godt netværk til min familie. Jeg snakker med mine forældre hver dag og ringer til min bror hver dag”.

Tamilsk netværk og tamilske arrangementer

På dette område er der igen en fælles forståelse blandt informanterne, idet informanternes netværk er bygget op omkring tamilske arrangementer. De kommer alle ind på, at de deltager i forskellige tamilske arrangementer. Hermed henviser de til kulturelle, familiemæssige, sportslige, religiøse og politiske arrangementer. Til disse arrangementer møder de andre tamilere og giver udtryk for, at det er en anderledes oplevelse at være en del af dette fællesskab. Målgruppeinformanten Jeyanthan beskriver sit netværk således:

”Jeg vil sige, at det er anderledes, når man er sammen med tamilerne. Der er tamilsk humor, som er meget sjovere. Det er fedt at være en del af det tamilske fællesskab, da det er ens identitet og ens kultur”.

Thibakaran henviser også til denne identitets- og kulturfølelse. Meera fortæller, at hun deltager i tamilske arrangementer, som foregår i hendes tidligere hjemby Sønderborg, hvor hun også har sin familie boende. Byen Sønderborg har ifølge Meera stor betydning for hendes tamilske netværk, da tamilere, som bor i byen, er ligesom hendes familie. Følgende citat indikerer, hvordan informanten forstår sin tilknytning til det tamilske netværk fra Sønderborg:

”... men for mig er det Sønderborg-netværket, som jeg kan føle mig hjem hos. Og jeg betragter dem som en familie”.

Ydermere beskriver informanterne en fælles forståelse, som indebærer en tryghedsfølelse, når de er sammen med deres tamilske netværk. Nedenstående citat gengiver Thibakarans oplevelse af det tamilske fællesskab:

”For mig er det at have et fællesskab en stor ting, da du her kan føle, at der er en karma og sfære, som ligner det, du har. Det ophøjer dit niveau af glæde. Det er bare noget, som er meget naturligt, tror jeg, du bliver mere glad for at være sammen med de folk, som du har mere til fælles med”.

Det følgende tema vil tage udgangspunkt i informanternes interaktionsforhold med det eksterne netværk, herunder deres danske netværk.

Dansk netværk

I afdækningen af målgruppeinformanternes livsverdens-oplevelser med deres danske netværk kunne jeg identificere begreber som *anderledeshed* og *forsigtighed*. Informanterne kommer ind på, at oplevelsen af netværk med ikke-tamiler er meget anderledes end at være en del af det tamilske netværk. Det efterfølgende citat gengiver Thibakarans oplevelse af at være blandt sine danske venner:

”Det er meget anderledes, her foregår det meste på dansk, jo. Alt det, vi snakker om, er meget mere dansk. De ting, man snakker om, er mere danske. F.eks. kan du ikke her snakke om de samme ting, som du snakker om med tamilere. Danskere har nogle højere grænser, ikke grænser, hmm de har færre grænser. Dvs. du kan snakke om alt mellem himmel og jord. Og så kan du også snakke om f.eks. sex. Det er mere normalt at snakke om sådan noget med danskere end med mine tamilske venner”.

I forlængelse af dette spurgte jeg Thikabaran, hvordan han oplever at være sammen med sit danske netværk:

”Jeg vil kalde det anderledes, og det kan blive for meget. Men det er ok, synes jeg”.

Jeyanthan giver udtryk for, at han har det fint med at være sammen med danskere, men det er ligesom, at han psykisk ikke kan være der 100 procent:

”... Når man er sammen med danskere, så er der noget, der siger inde i hovedet, at man skal opføre sig ordentligt, fordi man er sammen med dem. Det er ligesom, at man tænker, at man skal passe på. Jeg føler det, som at jeg ikke kan være mig selv 100 procent, når jeg er sammen med dem”.

Ud over at indgå i uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet deltager informanterne i danske arrangementer. Der er tale om kulturelle festligheder og om det danske foreningsliv. I det følgende vil jeg gengive informanternes udsagn om disse emner.

Thibakaran og Jeyanthan deltager i sportsaktiviteter. Jeyanthans danske netværk kommer af hans interesse for cricket. Thibakaran, som er fodboldinteresseret, har sine danske venner fra det kollegium, hvor han bor – han er træner og spiller samtidig for kollegiets fodboldhold. Derudover tager han til fredagscafe, som også foregår på kollegiet. Det følgende citat angiver et eksempel på hans engagement i det danske netværk:

”... F.eks. er der en bestyrelse, som jeg overvejer at gå ind i. Der er også danskere, det er elevrådet på skolen”.

I det følgende vil jeg gengive, hvordan informanterne oplever at være i det grænseland, som de giver udtryk for at befinde sig i.

Oplevelsen af skillelinjer mellem to kulturer

Pathma føler, at hun befinder sig mellem to kulturer, og derfor synes hun, at hun har et ben i hver kultur:

”... så når jeg er til de her arrangementer, så er jeg jo lidt tamilsk. Den måde, min påklædning er, og den måde, jeg er på, men når vi snakker så kan vi også snakke på dansk med hinanden, så det er sådan, at der er lidt blandede sprog også. Og når jeg er sammen med nogle danske venner og til danske fester – så er det jo almindelig påklædning, og så er man jo dansk, hvis jeg skal sige det på den måde”.

Endvidere fortæller Pathma, at denne dobbelthed kan være forvirrende, og hun understreger, at man er nødt til at være på denne måde:

”... man er nødt til at vænne sig til det. Når man kommer fra et andet land og kommer til Danmark og ind i en ny kultur her. Og man kommer jo med en baggrund i forvejen – og den har man jo, den kan man jo ikke bare sige, at den har man ikke. Så man må bære på begge ting, og så må man tage de gode ting fra begge sider og slippe af med de dårlige”.

Informanten Meera synes, at det er på forskellige måder, at man hygger sig sammen i de to kulturer, den tamilske og den danske. Det følgende citat beskriver Meeras oplevelse:

”Med tamiler er det ligesom, at man snakker om sladder, og med danske venner snakker jeg om faglige ting – fordi det er arbejdskolleger, jeg har som venner. Jeg føler selv, at jeg er i to dele, den ene er meget mere sådan kulturmæssigt – mens den anden er mere fagligt. Man kan snakke mere med danskerne om det faglige end tamilerne”.

Ydermere fortæller hun, at hun oplever en form for nervøsitet, når hun er til danske arrangementer, da hun ikke deltager så ofte i disse arrangementer. Hun oplever den danske kultur som anderledes, og derfor er hun forsigtig, når hun tager til disse arrangementer.

I det følgende vil der blive fokuseret på eliteinformanternes beretninger af netværksperspektivet.

Eliteinformanternes forståelser af netværksperspektivet

Ved kodningsprocessen i forbindelse med eliteinformanternes subjektive oplevelser og erfaringer af tamilernes netværk blev disse temaer identificeret:

- **Tamilsk netværk**
 - Internationalt netværk
- **Ældre generations netværk**
- **Unge generations netværk**

Tamilsknetværk

Eliteinformanterne beskriver det interne netværk som betydningsfuldt for tamiler i Danmark. De fremhæver det tamilske interne netværk som identitetsskabende og henviser til, at netværket er forbundet med tamilske kulturelle værdier. I sammenhæng med målgruppeinformanternes fortællinger giver eliteinformanterne udtryk for, at tamilerne har deres egne sportsklubber og foreninger, herunder politiske foreninger, der beskæftiger sig med konflikten på Sri Lanka, og også kulturelle foreninger. Derudover henviser de til, at der findes hinduistiske templer i Danmark, hvor

tamilerne samles til religiøse højtider. Eliteinformanten Troels giver herunder et eksempel på, hvordan han forstår det tamilske interne netværk:

”Altså, mit indtryk er jo, at de grupperer sig også meget i interne tamilske netværk, og det betyder meget for dem. Da de holder møder og holder fester bla. Også lysfester og mindes de faldne – altså det betyder meget. Der kommer de også og bakker om det, selvom de egentlig kommer fra forskellige grupperinger, og på den måde er der også et fællesskab i det. Men mit indtryk er, at det betyder meget for dem...”

Ud over de ovenstående fællesforståelser hos eliteinformanterne henviste informanten Edyson til et internationalt tamilsk netværk.

- **Internationalt netværk**

Det følgende citat indikerer Edysons subjektive forklaring på tamilernes etnisk baserede internationale netværk:

”Der findes også internationale netværk, det er sådan, tamilerne bor jo spredt og i store dele af vesten – der er også nogle gange, hvor man mødes internationalt. Det kan f.eks. være en fodboldturnering – eller det kan være en demonstration i Swiss. Og så er der selvfølgelig også det familiære netværk, vi kender det selvfølgelig, når tamilerne skal rejse til f.eks. Canada, hvor de besøger deres familier. Det her familienetværk er noget, som man bevarer. Selvom der er lang afstand mellem familierne, så bevarer man det her netværk ved at ringe til hinanden og gennem chat osv. Der er også – man holder kontakten med familien, selv om de spredt i hele verden”.

Desuden var der også en fælles forståelse blandt eliteinformanterne om, at tamilernes interne netværk også er præget af et tamilsk politisk netværk. De understregede, at tamilerne har et netværk, som præger konflikten på Sri Lanka. Dette netværk omfatter foreninger, som tager sig af det politiske liv på Sri Lanka. Ifølge informanten Troels er tamilerne splittet i forhold til konflikten på Sri Lanka:

”... jeg skal ikke udråbe mig til at være ekspert, men jeg kan sådan høre, at der stadigvæk er dem, som der støtter tigrene, og dem, som der ikke gør det, og så er der nogen, som simpelthen lægger afstand til tigrene – at det her ikke er vejen, men at det er noget andet, der skal til”.

Det næste afsnit tager udgangspunkt i temaer, der adskiller den tamilske ældre generation og den unge generation i Danmark. Disse temaer kom frem under datamaterialets kodningsprocedure, da eliteinformanterne adskilte disse to generationer gennem beskrivelser af netværksperspektivet.

Den ældre generations netværk

Ifølge informanten Ramanan har den ældre generations tamiler et begrænset dansk netværk, mens de er omgivet af et tamilsk netværk. Han hævder, at disse agents stærke bånd til de tamilske netværk skyldes tamilernes tilknytning til arbejdsmarkedet:

”Hvis man tager den ældre generation – så var den afhængig af andre tamiler, altså hvis en tamiler fik et arbejde i en fabrik, så i løbet af et par år var der mange tamilere i den fabrik. Og man havde ikke andre netværk, man kunne ikke f.eks. skrive ansøgninger, og vi taler om de første fem år efter, at tamilerne kom til Danmark. Og mange brugte hinandens netværk, også fordi der ikke var etableret et tamilsk samfund i forvejen”.

Informanten Anthony henviser til, at den ældre generation var meget optaget af sit arbejde, konflikten på Sri Lanka og derudover manglede de også sprogkompetencer i dansk.

Edyson vil ikke afvise, at de ældre tamilere i Danmark ikke har et dansk netværk:

”Men de ældre, efterhånden får de også naboer, har jeg lagt mærke til. Det er slet ikke sådan, at de ældre slet ikke har et dansk netværk. Sådan som de flytter ud fra boligblok til huse, der møder man også mange almindelige danskere. Jeg kender en familie, hvor danske naboer hjælper børnene med lektiehjælp osv. På den måde er de blevet gode venner”.

Den unge generations netværk

Modsat den ældre generation viser informanternes udsagn, at den unge generation har større tilknytning til majoritetsbefolkningen og på denne måde har et bredere dansk netværk end de tidlige tamilske indvandrere. Ifølge Edyson skyldes de unge tamilers dansk netværk, at de allerede fra folkeskolen har fået kontakt til danske børn, og på den måde er det blevet normalt blandt tamiler at have danske venner. Ifølge Ramanan benytter de tamilske unge sig af samme moderne midler som danske unge, når de kæmper for at få tilknytning til arbejdsmarkedet. Han henviser til, at de benytter sig af et professionelt netværk, herunder akademiske netværk.

Teoretisk analyse

Det tamilske netværk og interne tamilske interaktionsforhold

Pathma og Meeras beretninger om deres familienetværk, som viser, at dette netværk er betydningsfuldt for tamiler i Danmark, kan relateres til Tilia's undersøgelse, som peger på tamilske familiemønstre fra Sri Lanka. Af hendes undersøgelse fremgår det, at tamilerne har været medlemmer af en storfamilie, hvor man har haft fælles økonomi, baseret på kombinationer af forskellige selvstændige livsformer. Tamilernes selvstændige livsformer på Sri Lanka bestod i landbrug, fiskeri og egen virksomhed inden for andre områder samt forskellige former for lønarbejde (Tilia 1996:31). Disse to informanternes beskrivelse af deres familienetværk giver en forståelse af, at tamilerne har tætte relationer til deres familiemedlemmer.

Tamilernes netværk, livsform og livssyn

Det tætte familiebånd illustrerer også tamilernes kollektivistiske livssyn, som tager udgangspunkt i familien som helhed og er velfungerende. Men dette livssyn kan anses for at have en anden betydning for tamilerne i Danmark, da man i et dansk kontekst på visse områder er forpligtet til at opdrage børnene ud fra et individualistisk livssyn (Skytte 2007:69-70). Dette kan betyde, at de tamilske forældre på visse områder skal opdrage deres børn ud fra en mere individ-centreret dansk praksis, da denne praksis bedre kan tilpasses til det danske uddannelsessystem. Edyson hævder i denne forbindelse, at familien har en central betydning for tamilerne, da deres netværk også har et internationalt perspektiv, fordi tamiler via moderne kommunikationsteknologi holder kontakten til andre familiemedlemmer, herunder onkler og tanter, som har bosat sig i andre lande. Dette viser, at det tamilske netværks funktion har ændret sig med tiden og både er påvirket af og kan relateres til et moderne tankesæt.

Begge informantgrupper kom ind på, at tamilerne i Danmark blander sig med andre tamiler til forskellige arrangementer, der kan have vidt forskellige formål: politiske, kulturelle, sportslige mv. En undersøgelse af minoritetsforskeren Flemming Mikkelsen viser, at allerede i perioden 1986-90 blev der oprettet mange forskellige tamilske foreninger og organisationer, han opregner i alt femten. Ifølge Mikkelsen henvises der til et politiserende identitet – ved forståelsen af oprettelsen af disse foreninger og organisationer (Mikkelsen 2011:127). Dette perspektiv genfindes hos eliteinformanterne, da de henviser til konflikten på Sri Lanka som forklaring på, at tamiler i Danmark er og var ivrige efter at organisere sig. På den ene side blev foreningerne startet på baggrund af konflikten på Sri Lanka, og dermed havde de et politisk mål. Men ud over disse politiske organisationer har tamilerne oprettet foreninger og organisationer med andre formål,

herunder kulturelle, religiøse og sportslige. Derudover kan de tamilskenetværk forstås som betydningsfulde for tamiler, hvor de møder hinanden til forskellige arrangementer.

Ud fra informanten Ramanan kunne det forstås at den ældre generations tamiler i Danmark var afhængig af deres interne tamilske netværk, da de ikke havde andre netværker. Den ældre generation havde godt af deres interne netværk, da de kunne hjælpe hinanden med at finde arbejde. Det foregik sådan at, hvis en tamil finder sig et arbejde, vil han prøve at få andre tamiler ind i virksomheden. Dermed kan det siges, at den ældre generation ikke havde et stort behov for et dansk netværk, også fordi at de kun tog imod ufaglærte arbejde og her var tamilerne godt repræsenteret.

Tamilsk internationalt netværk

Edyson fortæller, at tamilerne også har netværk, der omfatter tamiler i udlandet, og altså dermed tamiler, der ikke kun er i familie med hinanden – men tamilerne deltager også i forskellige kulturelle, politiske, sportslige arrangementer på tværs af landegrænser.

Det viste sig at stiftelsen af tamilske foreninger har udviklet sig med tiden, hvilket også betyder at der er sket ændringer, når det kommer til tamilernes netværksdannelser. Dvs. at netværksdannelser er forskellige fra generation til generation, hvilket kan forstås i kraft af Bourdieus begreb om social kapital. Ifølge Bourdieu opstår social kapital, når netværksforbindelser bevares og vedligeholdes (Bourdieu 2005:286). Analysedel et tog udgangspunkt i arbejdsmarkedet, og her kom det frem, at den ældre generations integration på arbejdsmarkedet gav positiv effekt, herunder at de var villige til at arbejde og påtog sig ufaglært arbejde og på den måde kom ind på arbejdsmarkedet. I forlængelse af dette vil jeg i det næste afsnit analysere netværkets betydning for tamilernes integration på arbejdsmarkedet.

Dansk netværk og interaktionsforholdet med majoritetsbefolkningen

Når det kommer til integrationsforståelsen i forbindelse med et dansknetværk, er der et overordnede objektiv forståelse som viser, at tamilerne har tilknytning til danske netværker. Den ældre generation, som ikke havde et stort dansk netværk, er ifølge Edyson blevet bedre til at interagere

bedre med danskerne, men både Edyson og andre informanter kommer ind på, at den ældre generations tamilske netværk er mere udviklet end det danske. Men, når det kommer til den yngre generation af tamiler, herunder også målgruppen, så ser det anderledes ud, hvilket betyder at de har mange danske venner som de socialiserer sig med. Ifølge eliteinformanten Ramanan har den unge generation gode danske netværk og henviser til akademiske netværkstilknytninger. Med akademiske netværk henviser han til, at de unge tamiler er kommet i disse netværk på baggrund af deres uddannelse og arbejde. Endvidere kunne det udledes af målgruppeinformanten Pathmas udsagn, at hendes danske netværk i uddannelsessystemet har udviklet sig så meget, at hun fik arbejde på baggrund af dette danske netværk. Selvom målgruppeinformanternes forhold til majoritetsbefolkning generelt er positivt, oplever de en skillelinje mellem det interne og eksterne netværk. De kommer ind på, at de, når de er sammen med andre i et overvejende dansk fællesskab, oplever noget andet end det, de oplever, når de er sammen i et tamilsk fællesskab.

Målgruppeinformanterne tilskriver det til manglende fællesskabsfølelse, når de er sammen med deres danske venner. Dog beretter informanterne også, at dette ikke er et stort problem, og derfor oplever de ingen problemer med at tilpasse sig. Det ser ud til, at informanterne internaliserer de positive input fra begge kulturer og fungerer som accepterede medborgere i velfærdssamfundet. Ifølge Bourdieu har individers sociale relationer til omverdenen opfattes forskelligt – da individerne er i stand til at skelne og sammenligne på hver sin måde. Dog skriver Bourdieu, at mennesket kun kan være i stand til at skelne, hvis denne er i det sociale rum, hvor de individer, den enkelte skal forholde sig til, befinder sig (Bourdieu, 1997, s. 25). Denne teoretiske forståelse kan siges at gælde for tamilernes tilknytning til deres interne netværk. Bourdieu skriver videre, at det sociale rum ikke er konkret og dermed ikke en håndgribelig ting, som man kan røre ved. Det sociale rum opstår, når man danner relationelle forhold til forskellige individer. Ifølge Bourdieu har man tendens til at danne sociale relationer med de individer, der står en nær i forhold til ens økonomiske og kulturelle kapital (Ibid.: 26-27). I forlængelse af dette kan det udledes fra informanten Troels' udsagn, at tamilerne ligner danskerne meget på mange områder. Det at tamilerne stræber efter at få så god en uddannelse som muligt og at de er aktive på arbejdsmarkedet, kan ses som et udslag af, at de som gruppe har meget økonomisk og kulturel kapital, dog især det sidste.

Sammenfatning af analyse del 2

Informanternes beretninger viser, at tamilerne har gode familienetværksforhold. Derudover har tamilerne gode kontakter med hinanden via deres interne netværk. Den ældre generations eksterne

netværk er med tiden udvidet, men deres interne netværk har stadig en stor betydning for deres tilværelse. Derimod har målgruppeinformerne samt den yngre generation et bedre dansk netværk og har gode relationsforhold til majoritetsbefolkningen. Men ud fra informanternes beretninger er det bemærkelsesværdigt, at der er en kraftig adskillelse mellem disse to typer af netværk.

Analysedel 3

I forbindelse med problemformuleringen vil jeg i nedenstående analyse afdække informanternes oplevelse af integrationen i Danmark. Herunder, hvordan de opfatter sig som en integreret medborger. Derefter følger en diskussions kapitlet, som tager udgangspunkt i socialt arbejde kontra tamilernes integration. Diskussionen starter med at fokusere på analysedel tre og derefter inddrages de to andre analysedele.

I interviewundersøgelsen blev målgruppeinformerne spurgt om deres vurdering af integrationens betydning for dem, herunder om de oplever sig som integrerede medborgere i Danmark, og om de oplever, at deres integration har betydning for dem? På samme måde blev eliteinformerne spurgt om deres opfattelse af tamilernes integration i Danmark, og hvilken betydning tamilernes integration har for det danske samfund?

Ved bearbejdningen af datamaterialet om oplevelser af integration gav målgruppeinformerne udtryk for at være integrerede, men de gav forskellige udlægninger af effekten af at være integreret. Jeg har tematiseret disse forklaringer således:

- **Ikke assimilation – men integration**
- **Integration er vigtig**
- **Gensidig integration**

Ikke assimilation – men integration

Informerne adskilte sig fra hinanden ved at sige, at de er integrerede, men ikke er assimilerede. Det følgende udsagn stammer fra Meera:

”Jeg opfører mig som en integreret medborger, fordi for mig betyder det, at man skal være integreret og ikke assimileret. Og det går jeg meget op i. Mine børn eller min familie skal ikke assimilere sig, men de skal integrere sig”.

Informanten Thibakaran giver udtryk for, at han er integreret på nogle punkter:

”... altså jeg har taget de gode ting til mig. Også har jeg bibeholdt mange af de gode ting fra den tamilske side”.

Jeyanthan beskriver sit syn på egen integration på denne måde:

”Integration handler ikke om at drikke øl eller tage ud i byen eller at farve ens hår og så snakke halvdansk. Det er ikke det, der er integration. For mig skal det ikke betyde at være for dansk, men at være en god borger, tage en uddannelse og tage på arbejde og betale skat og opføre sig pænt – så derfor behøver man ikke at omgås med danskere 100 procent. Man kan sagtens være muslim, altså være religiøs, hvis man er det, og lukke sig inde i huset – men derfor kan man stadig være integreret medborger – på denne måde oplever jeg at være velintegreret i Danmark”.

Integration er vigtig

For Patham er det livsvigtigt at blive integreret i Danmark:

”Det er noget som er meget vigtig del af ens liv, altså når man kommer til et andet land, så er man nødt til at integrere sig i samfundet, ellers kan man ikke klare sig, og man vil komme til at føle sig udenfor hele vejen igennem. Hvis man ikke kommer ind i den verden og bliver integreret, så kan man heller ikke fortsætte i det liv, som man er kommet i. Så integration er meget vigtigt”.

Thibakaran synes, at integration er vigtig, og at man som en integreret medborger skal kunne give velfærdssamfundet noget tilbage ved at arbejde og opføre sig ordentligt, da han oplever at have fået meget af det danske velfærdssamfund:

”F.eks. har de lavet det, at de har givet mig SU, givet mig en uddannelse, læge osv. Derfor regner jeg også med at give noget tilbage til samfundet igen, når jeg er færdig. Som borger er du forpligtet til at give noget tilbage til velfærdsstaten”.

For Jeyanthan er hans integration vigtig, da hans integration kan smitte af på hans børn, når han engang skal have børn. Desuden vil hans integration dette også påvirke hans venner og familie.

Gensidig integration

For Thibakaran betyder integration, at hans venner og bekendte blandt majoritetsbefolkningen også kender til hans tamilske baggrund:

”Jeg vil sige, at integration er todelt. Den, som du snakker med, skal også blive integreret i dig, altså skal kunne have kendskab til din baggrund - sådan ser jeg på det i hvert fald”.

På samme måde som Thibakaran giver Meera udtryk for, at man skal kunne acceptere, at man som tamiler har nogle begrænsninger og kommer med dette eksempel:

”Jeg opfatter det som, at man skal lære at acceptere, at hvis man ikke drikker, så drikker man ikke, fordi jeg er blevet opdraget til at ikke drikke. Man skal både kende til sin egen kultur og have kendskab til den danske kultur”.

Hun fortæller videre, at mennesker er forskellige og siger, at danskerne også er forskellige indbyrdes: *”... så hvis de kan acceptere, at vi også kan være forskellige, så vil jeg sige, at det er fint”.*

Eliteinformanternes opfattelse af tamilers integrationsforståelsen

- **Tamilernes integration er en ressource**
- **Gensidig integration**

Tamilernes integration er en ressource

Da eliteinformanterne blev bedt om at sætte ord på, hvordan de oplever tamilernes integration i Danmark, gav de udtryk for, at tamilerne klarer sig godt i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, og at dette har meget stor betydning for velfærdssamfundet. Eliteinformanten Ramanan kommer ind på, at tamilerne ikke er en belastning for den danske samfundsøkonomi:

” ... fordi vi ikke belaster statsøkonomien. De unge tager uddannelse, og når de er færdiguddannede, så får mange af dem arbejde. Forældrene har arbejde, og de fleste bor i deres eget hjem. Så på denne måde er vi ikke en belastning endnu”.

Troels betragter tamilerne som en ressource for velfærdssamfundet, da de bidrager til samfundet ved at være i beskæftigelse, og så henviser han til, at de tamilske børn og unges repræsentant i uddannelsessystemet som også er betydningsfuld for samfundet. Herunder siger Edyson om sin opfattelse af tamilers integration:

”Tamilernes integration er godt for velfærden, jo flere, der tager en uddannelse og er i arbejde, jo mere skatteindtægt, det er med til at bevare velfærd. De problemer, der er med integrationen, det er, når indvandrere eller danskere er på overførselsindkomster, så koster det jo meget for velfærdssamfundet, så jo bedre tamilerne er integreret, jo bedre er det for velfærden, fordi man sparer penge”.

Gensidig integration

På samme måde som målgruppeinformanterne Jeyanthan, Meera og Thibakaran kommer eliteinformanten Anthony ind på, at integration skal være gensidig:

”Integration betyder ikke ensidig tilpasning, men gensidig tilpasning. Tamilerne gør sig gældende på arbejdsmarkedet og omgås med danskerne og er med til at bidrage til det danske fællesskab og uddanne sig, og tager ansvar for det danske samfund. Samtidig har de også beholdt deres kulturelle værdier. Så for mig er tamilerne det bedste eksempel på en integreret befolkningsgruppe, og integration betyder ikke, at man skal assimilere sig, men at der er en gensidig tilpasning. Så på den ene side er de repræsenterede på arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, og så hjem i deres hjem praktiserer de deres hjemlige værdier, religion, kultur”.

Kapitel 6

Diskussion

Integration og anerkendelse

Begge informantgrupper giver udtryk for, at tamilerne er integrerede på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Udover eliteinformanten Troels som har et dansk baggrund, forstå alle andre informanter sig selv og deres landsmand for at være en ressource for velfærdssamfundet, da de yder en indsats for velfærden i Danmark. Derudover beretter de om at blive anerkendt som en gruppe med en anden etnisk baggrund, og derfor er det ifølge nogle af informanterne, at det ikke kan lade sig gøre at blive assimileret. Informanterne giver altså udtryk for, at de ønsker, at der skal være en gensidig anerkendelse mellem dem og etniske danskere, hvilket kan betyde, at de også ønsker at blive anerkendt, selvom de fortsætter med at dyrke deres religiøse og kulturelle værdier.

Skytte beskriver et eksempel på pluralistisk integration. Her hævdes det, at etniske minoritetsbørn i Danmark vokser op med andre modersmål end dansk, og at etniske minoriteter skal kunne blive anerkendt, hvis de lever med andre værdier og normer end de mainstream danske, og dernæst skal de kunne blive anerkendt i forbindelse med deres religiøse værdier (Skytte: 2007:137-38). Skytte pointerer, at borgere med denne strategi vil kæmpe for deres ret til ligestilling ved aktivt at tage del i livet på velfærdssamfundets arenaer. Disse holdninger kan på visse områder genfindes hos dette speciales målgruppe, da tamilerne anerkender velfærdssamfundets integrationspolitik og yder en indsats for at blive integrerede i Danmark, men samtidig viser det sig, at disse individer ud fra en pluralistisk integrationsstrategi ønsker at blive anerkendt ved bevarelsen af deres tamilske identitet.

Tamilernes integration og socialt arbejde

Informanterne og Tiliias undersøgelse viser, at den ældre generation af tamiler ikke havde vanskeligheder ved at tilpasse sig til det danske sociale system og arbejdsmarkedet. Jf. indledningskapitlet, kunne det forstås, hvordan integrationsforløbet for en tamil i de vestjyske kommuner indeholdte. Her den ældre generation i kontakt med social arbejderne i de tre vestjyske kommuner. Og selvom de fleste fik arbejde på baggrund af deres interne netværk, har de haft

kontakt til socialarbejderne, som sad i socialcentre og henviste dem til jobprøvning og kurser. Der kan hermed peges på tre forskellige muligheder omkring den ældre generation tamilers socialisering med socialarbejderne:

1. Ud fra deres optik var de nødt til at arbejde, da de skulle betale af på den gæld, som de havde oparbejdet. Dette kan være en af årsagerne til, at den ældre generation var motiveret til at gå på arbejde og blive selvforsørgende. Socialarbejderne, som tog imod den ældre generation i kommunerne for at sende dem videre til arbejdsmarkedet, vil i høj grad have ønsker om at få dem på arbejdsmarkedet hurtigst muligt. Den ældre generation af tamiler, som ønskede at komme ud på arbejdsmarkedet, og sagsbehandlerne, som ønskede at sende dem på arbejdsmarkedet, var en god kombination. Den ældre generation af tamiler i Danmark har overvejende været nemme klienter for socialarbejdere, og derfor vil der formentlig have været gode relationer mellem parterne.
2. Den første analysedel viser, at tamilerne har en høj arbejdsmoral, hvilket betyder, at de hellere vil arbejde end at være på overførselsindkomster. Derudover kan det udledes af informanternes udsagn, at tamiler tilpasser sig med mennesker der yder dem noget positivt. F.eks. kan deres gode relations dannelser med etniske danskere, betyde at de oplevede etniske danskere som gav dem arbejde og uddannelse i Danmark.
3. Ann Belinda Preis' beskrivelse af sagsbehandlerkulturen. Hermed kan det asymmetriske magt forhold igen nævnes som et udgangspunkt for tamilernes relationsdannelse med socialarbejdere. Tamilerne kommer til velfærdssamfundet og bliver taget imod af sagsbehandlere, som vil hjælpe dem med at få sig et godt liv i Danmark, herunder hjælpe dem til at blive selvforsørgende individer. Tamilerne fremstod som gode klienter, da de havde et mål om at komme ud på arbejdsmarkedet. Som klienter i et system må man agere, som når man står på en scene, hvor det handler om at spille sin rolle rigtigt. Socialarbejderne har i denne forbindelse en rolle som myndighedsudøvere, mens tamilerne må betragtes som klienter eller borgere. Socialarbejderne kan i dette tilfælde være i besiddelse af en magt, som kalder sig noget andet, f.eks. omsorg, støtte eller som fremstår som udtryk for den rigtige viden, hvilket udtrykkes som "symbolsk vold" (Järvinen & Larsen mfl.: 2003:17).

Dermed kan det siges, at socialarbejderne som hjælpere og tamilske individer som modtagere af denne hjælp har udgjort en god kombination med henblik på at få tamiler til at integrere sig i uddannelse og arbejdsmarkedet.

Målgruppeinformanterne og den nye generation af tamiler vil have en anden tilgang end de ældre tamiler, når de interagerer med socialarbejderne. De yngre tamiler har internaliseret danske normer og har tilegnet sig kendskab til samfundet som helhed, hvilket kan betyde, at de vil opføre sig på nogenlunde samme måde som majoritetsbefolkningen. Dette viser, at integrationen blandt tamilerne har ændret sig. I forlængelse af dette vil jeg i det følgende diskutere omkring tamilernes integration i Danmark.

Integrationens ændring

Da de første tamilere ankom til Danmark, var der ting som skulle på plads, f.eks. en gæld som skulle betales af, blive selvforsørgende og opdrage børnene, sådan at de kan få sig en god uddannelse. Derudover var integrationsdiskursen også anderledes, end den er nu.

Aktiveringstankegangen, som fremkom i 1990'erne, betød, at borgerne i Danmark skulle yde for at nyde, hvor "welfare to workfare"-tilgangen også var en del af velfærdssamfundet. Dette betød, at etniske minoriteter sammen med majoritetsbefolkningen skulle yde deres bedste for velfærden – og her blev tamilerne anset for at være ansvarlige og arbejdsomme medborgere i samfundet, da de påtog sig ufaglært arbejde. De første tamiler i Danmark blev bosat i vestjyske kommuner, hvor der var efterspørgsel efter ufaglært arbejdskraft.

Ud fra et socialkonstruktivistisk perspektiv har integrationsdiskursen ændret sig med tiden, da velfærdsstaten har været under økonomiske pres, og disse udfordringer er blevet større med tiden. Set fra et økonomisk perspektiv kan man hævde, at tamilernes indsats er og har været en ressource for velfærdssamfundet.

Kapitel 7

Konklusion

Ud fra ovenstående analyse kan det konkluderes, at der er forskellige aspekter, som spiller en rolle, når det kommer til at beskrive og forstå tamilernes integration i Danmark. Tamilernes integration via uddannelsessystemet kan ses i sammenhæng med tamilernes kulturelt betingede opfattelse af viden som en værdi, som man skal stræbe efter. Tamilers integration er også forbundet med tamilernes værdi, som tamiler generelt tillægger uddannelse. Det viser sig, at tamilske børn og unge skal kunne præstere i samfundet for at opnå anerkendelse i familien og det tamilske samfund i Danmark. Tamilerne har haft succes i velfærdssamfundets uddannelsessystem, fordi der er større muligheder for at uddanne sig i Danmark end på Sri Lanka. I Sri Lanka skulle tamiler præstere ekstra for at komme ind på en universitetsuddannelse, men i Danmark skal de præstere på lige fod med majoritetsbefolkningen, hvilket har været nemt for tamilerne at tilpasse sig.

På arbejdsmarkedet har den ældre generation vist vej for den nye generation. De kom med ingenting og blev taget godt imod og fik arbejde og løn – disse tilgange har været mere end tilstrækkeligt for den ældre generation til at tilpasse sig velfærdssamfundet. Selv om de første tamilske migranter havde vanskeligheder med sproget, har de klaret sig og været i stand til at opdrage deres børn og vise dem en vej til at integrere sig i Danmark. Den unge tamilske generations integration i uddannelsessystemet har meget stor betydning for tamilers integration på arbejdsmarkedet. Tamilernes opfattelse af arbejde er, at arbejde giver livsglæde, hvilket også fremgår af målgruppeinformanternes udsagn.

Tamilernes interne og eksterne netværk peger på en skillelinje mellem ”dem og os”, men denne skillelinje mellem ”dem og os” viser sig at være positiv. Tamilerne blander sig meget med etniske danskere, selvom det at være i et dansk fællesskab er forskelligt fra at være i et tamilsk fællesskab. Denne forskel er dog ikke et problem. Tamilernes forsigtighed, venlighed og kærlighed til danskerne kan være en af forklaringerne på deres gode interaktionsforhold med etniske danskere, hvilket også peger på en være succesfuld integration. Hermed kan tamilernes integration betragtes som succesfuld tilpasning, baseret på at de er tillidsfulde individer, som har en positiv forståelse af integrationen i Danmark.

Ud fra min undersøgelse er jeg kommet frem til, at hvis etniske minoriteter i Danmark formår at komme ind på arbejdsmarkedet, og hvis yngre generationer kan få uddannelse, og hvis minoriteten kan fastholde sin kulturelle identitet og fastholde et etnisk baseret netværk, så lykkes integrationen. Men etniske grupper, som ikke klarer sig ligeså godt som tamilerne i forbindelse med uddannelse og på arbejdsmarkedet, kan have problemstillinger, som ikke kan identificeres hos tamilerne. Det kan være sociale problemer, som kan være en af årsagerne til, at andre etniske grupper har svært ved at integrere sig i Danmark. Dog kan det ikke udelukkes, at der er visse elementer fra min undersøgelse, som kan være brugbare, når der skal tænkes integration af etniske minoriteter i Danmark.

Litteraturliste

Andersen, Heine & Kaspersen, Lars: ”Klassisk og moderne samfundsteori”, Hans Reitzels forlag, København 2007

AMID Akademiet for Migrationsstudier i Danmark: ”Integrationsforskningen i Danmark 1980-2002”, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

Bunnage, David: Social integration hos Lockwood: Et spørgsmål om overensstemmelse på aktørniveau og på institutionelt niveau. I: Zeuner, Lilli mfl.: Sociologisk teori om social integration. København, Socialforskningsinstituttet, 1998

Bourdieu, Pierre: ”Udkast til en praksisteori - indledt af tre studier i kabyrisk etnologi”, Hans Reitzels Forlag, København 2005

Ejrnæs, M., Guldager, J., Hansen, F., Jørgensen, C. Og Kruse, F.: ”Sociologi og socialt arbejde”, Forvaltningshøjskolens Forlag, 2004

Ejrnæs, Anders: ”Integration eller isolation? – Etniske minoriteter på arbejdsmarkedet”, Nyt fra samfundsvidenskaberne, Frederiksberg, 2008

Fenger-Grøn, Carsten & Grøndahl, Malene: ”Flygtningenes danmarkshistorie 1954-2004”, Aarhus Universitetsforlag, Århus 2004

Fuglsang, Lars & Bitsch, Olsen: ”Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne – på tværs af fagkulturer og paradigmer”, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg, 2007

Gilje, Niels & Grimen, Harald: ”Samfundsvidenskabernes forudsætninger – Indføring i samfundsvidenskabernes videnskabsfilosofi”, Hans Reitzels Forlag, København, 2002

Harboe, Thomas: ”Indføring i samfundsvidenskabelig metode”, Forlaget Samfundslitteratur, Frederiksberg, 2011

Honneth, Axel: ”Kamp om anerkendelse”, Hans Reitzels Forlag, København 2006

Højlund, Peter & Juul, Søren: Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde. Hans Reitzels forlag 2005

Hegedahl, Paul & Rosenmeier, Sara: ”Social kapital – som teori og praksis”, Forlaget Samfundslitteratur, 2007

Jacobsen, Hvid, Michael & Petersen, Anders: ”Samfundsteori og samtidsdiagnose – en introduktion til sytten nyere samfundstænkere for det pædagogiske felt, Unge Pædagoger – forlaget up, København 2012

Jacobsen, Hvid, Michael & Jensen Qvortrup, Sune: ”Kvalitative udfordringer”, Hans Reitzels Forlag, København, 2012

Jensen, Bent: ”Indvandringen til Europa. Velfærdsstat og integration”, Rockwool Fonden, Gyldendal, 2005

Jerlang, Espen: ”Sociologiske tænkere – Et tekstudvalg”, Hans Reitzels Forlag, København, 2009

Juul, Søren & Pedersen, Bransholm, Kirsten: ” Samfundsvidenskabernes videnskabsteori – en indføring”, Hans Reitzels Forlag, København 2012

Kvale, Steiner & Brinkmann, Svend: ”Interview – introduktion til et håndværk”, Hans Reitzels Forlag, 2. udgave, 1. oplag, København, 2009

Mikkelsen, Flemming: ”Indvandring og integration”, Akademisk Forlag, Århus 2008

Mikkelsen, Flemming: ”Transnational identitet under forandring – indvandrernes sociale, religiøse og politiske mobilisering i Danmark 1965-210”, Museum Tusulanums Forlag, København, 2011

Mortensen, Nils, Larsen, Elm & Järvinen, Margaretha: ” Det magtfulde møde mellem system og klient”, Aarhus Universitetsforlag, Århus 2003

Olwig, Karen & Pærregaard Karsten: ”Integration – antropologiske perspektiver”, Museum Tusculanum, København 2007

Prieur, Annick & Sestoft, Carsten: ” Pierre Bourdieu – en introduktion”, Hans Reitzels Forlag, København 2008

Tangaard, Lene & Brinkmann, Svend: ” Kvalitative metoder – en grundbog”, Hans Reitzels Forlag, København 2010

Thagaard, Tove: ”Systematik & indlevelse – En indføring i kvalitativ metode”, Akademisk Forlag, København, 2004

Tilia, Bengtzon, Gitte: ”Tamiler i Vestjylland – integrationsproces arbejdsmarked og kommunale strategier, Sydjysk Universitetsforlag, Esbjerg, 1996

Fakta om integration 2012:

<https://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CDAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.sm.dk%2FTemaer%2FDemokratiOgIntegration%2FTalOmIntegration%2FDocuments%2FFakta-om-integration-2012.pdf&ei=tqAUUtWSNrPa4QShsoG4CA&usg=AFQjCNHPhZXEJ4huchjaKdjuSQiPyp5Nng&sig2=NYnRh81BGijhe6qt4ZTC1g>

Emerek, Ruth: Integration – eller inklusion? Den danske diskussion om integration” 2003:

https://www.google.dk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CDMQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.amid.dk%2Fpub%2Fpapers%2FAMID_31-2003_Emerek.pdf&ei=XKEUUtTCI-qB4gSFpoHQBA&usg=AFQjCNFQYUNE35UyW521hRvSxj_cM3_A0A&sig2=ucQxreSCtgR9AfOI0NhlSw